MYSORE LEGISLATIVE ASSEMBLY

Thursday, 3rd May 1973 Vaishaka 13, 1895 S.E.

The House met in the Assembly Chamber, Vidhana Soudha, at Thirty Minutes past Nine of the Clock.

[*Madam Speaker (Smt. K. S. Nagarathnamma) in the Chair*]

BUDGET ESTIMATES FOR 1973-74

DEMANDS FOR GRANTS

Demand Nos. 3, 10, 12, 13, 15B, 35 and 36

MADAM SPEAKER.—The Hon. Minister of State for Home will begin his reply.

ಶ್ರೀ ಆರ್. ಡಿ. ಕಿತ್ತೂರು (ಗೃಹಶಾಖೆಯ ರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು) :—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಒಟ್ಟು ಜೈಲುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 94, ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಜೈಲುಗಳಿವೆ, ಎಂದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು, ಬೆಳಗಾಂ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಹಾಗೂ ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜೈಲುಗಳು. ಇವೆಲ್ಲ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಜೈಲುಗಳು. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾರ್‌ಸ್ಟಲ್ ಸ್ಕೂಲು ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದನೇ ದರ್ಜೆಯ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಜೈಲುಗಳು ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ದರ್ಜೆಯ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಜೈಲುಗಳು ನಾಲ್ಕು ಇವೆ. ಇವು ಶಿವಮೊಗ್ಗಾ, ಮರ್‌ಕೆರಾ, ಬೀದರು ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಮತ್ತು ಸಬ್ ಜೈಲುಗಳು ಮಂಗಳೂರು, ಕಾರವಾರ ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿವೆ, ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಸ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಫೀಮೇಲ್ಸ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜೈಲುಗಳಿವೆ, ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಜೈಲು ಒಂದು ಇದೆ ಮತ್ತು ಓಪನ್ ಏರ್ ಜೈಲು ಒಂದು ಇದೆ. ಈ ಮೇಜರು ಜೈಲುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾಲ್ಲೂಕಾ ಲೆವೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ 60 ಲಾಕಪ್ಸ್‌ಗಳಿವೆ, ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ದೇವೇಗೌಡರವರು ನಿನ್ನೆ ದಿವಸ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಹೇಳಿದರು: The Leader of the opposition and some others suggested that the Central Jail at Bangalore might be shifted to another place.

ಈ ಜೈಲನ್ನು ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕಳೆದ ಸಾರಿ ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಹಾಗೂ ಸೂಟಬಲ್ ಲ್ಯಾಂಡನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು. ನಮಗೆ ಇನ್ನೂ ಅಂತಹ ಸೂಟಬಲ್ ಲ್ಯಾಂಡು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ, ಇದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಈ ಜೈಲನ್ನು ನಾವು ಈಗ ಷಿಫ್ಟ್ (Shift) ಮಾಡಲು

Asterisks indicate that remarks or speeches have not been revised by the member concerned.

ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಬೆಳಗಾಂನಲ್ಲಿರುವ ಜೈಲು ಬಹಳ ಹಳೆಯ ಜೈಲು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಜೈಲುಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡದು. 1923ರಲ್ಲಿ ಈ ಜೈಲು ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜೈಲು this is the biggest Jail, ಇದಕ್ಕೆ 99 ಎಕರೆಗಳಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾದ ಭೂಮಿ ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವೆಜಿಟಬಲ್ಸ್ ಹಾಗೂ ಫುಡ್‌ಗ್ರೇನ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿರುವ ಜೈಲು ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಜೈಲು, ಇದನ್ನು 1969ರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದುದು, ಇದು ಗುಲ್ಬರ್ಗಾಕ್ಕೆ ಏಳು ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಜೈಲು. The Bellary Central Jail is one of the best Jails with a Good Hospital equipped with an X—Ray Theatre. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾರ್‌ಸ್ಟಲ್ ಸ್ಕೂಲು ಇದೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಜುವೆನೈಲ್ ಲ್ಯಾಡ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ತರಬೇತಿ ಕೊಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಡೆವೆಲಪ್ಪಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಸದರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಜೈಲುಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತಹ ಒಂದು ಮ್ಯಾನ್ಯುಯಲ್‌ನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಈಗಿರುವ ಹಳೆಯ ಮ್ಯಾನುಯಲ್‌ನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಮ್ಯಾನ್ಯುಯಲ್‌ನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಇನ್ನೂ ಸ್ಕ್ರೂಟಿನಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬೇಗನೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರಿಂಟು ಮಾಡಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದರಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಇದೇ ತರಹ ನಿನ್ನೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಜೈಲು ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್‌ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಕೆಲವು ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್‌ಗಳು ಜೈಲುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಆ ಜೈಲು ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್‌ಗಳು ಯಾವುವು ಎಂದರೆ : Cane and Coir industry, Carpeting, Weaving, Carpentry, Tailoring, Smithy, Soap-making, Handloom and power loom industry, printing and binding, Laundrying, Tent-making, Leather Industry, Pottery, Dyeing and Bleaching, Agriculture and Horticulture and running of Canteens, etc., ಈ ತರಹ ಸಾಕಷ್ಟು ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್‌ಗಳನ್ನು ಜೈಲುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂತಹ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರುಗಳೂ ಇದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯ ಟ್ರೇನಿಂಗನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಿನ್ನೆ ದಿವಸ ಕೆಲ ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಸದರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಖೈದಿಗಳನ್ನು ಜೈಲುಗಳಿಂದ ರಿಲೀಸು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಯೋಗ್ಯವಾದ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಈಗ ಜೈಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಖೈದಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಿಲೀಸಾದ ಕೂಡಲೇ ಖೈದಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ತೊಂದರೆ ಪಡಕೂಡದು ಎಂದು ಈ ರಿಲೀಫು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕಳೆದ ನವಂಬರು ಹಾಗೂ ಡಿಸೆಂಬರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬೆಳಗಾಂ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಸುಮಾರು 104 ಖೈದಿಗಳಿಗೆ 30 ದಿವಸಗಳ ಕಾಲ ಕುಲವಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಸ್ ಕಟ್ಟಿಂಗು ಕ್ಯಾಂಪಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕುಯ್ಯುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಇವರಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು, ಇವರು ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. They have done very good work; they cut grass in that forest.

134 truck loads have been sent to the drought affected areas. This is a very tremendous work done by our prisoners recently near Kittur Village at Kulavalli Camp.

ನಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರು ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಜೈಲಿನಿಂದ ಸಹ ಬರ್ನ್ಸ್ ಹಾಸ್ಪಿಟಲ್‌ಗೆ ಹಣವನ್ನು ಕಲೆಕ್ಟ್ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ಬೆಳಗಾಂ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಜೈಲಿನ ಖೈದಿಗಳು ಇಂಡಿಯಾ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ್ ಯುದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಕಲೆಕ್ಟ್‌ಮಾಡಿ ಸೈನಿಕರ ಸಂಸಾರದವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನಮ್ಮ ಖೈದಿಗಳು ರಿಫಾರ್ಮೆಟಿವ್ ಆಕ್ಷನ್‌ಗೋಸ್ಕರ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೆನ್ನೆ ದಿವಸ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಖೈದಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಇನ್ಸ್‌ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇಂತಹ ಒಂದು ಇನ್ಸ್‌ಟಿಟ್ಯೂಟನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸೌತ್ ಜೋನ್‌ನಲ್ಲಿ ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಾನ್-ರೆಕರಿಂಗ್‌ಗೋಸ್ಕರ 3 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ರೆಕರಿಂಗ್‌ಗೋಸ್ಕರ 59 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಇನ್ಸ್‌ಟಿಟ್ಯೂಟನ್ನು ವೆಲ್ಲೂರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಅವರು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸೌತ್ ಜೋನ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರುವ ರಾಜ್ಯಗಳೆಂದರೆ: ಮೈಸೂರು, ಕೇರಳ, ಆಂಧ್ರ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡು. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ವಾರ್ಡರ್ಸ್ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಇನ್ಸ್‌ಟಿಟ್ಯೂಟನ್ನು ತೆರೆಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ. We are examining this aspect and we will take steps to establish a suitable institute at Mysore for training such warders. ನೆನ್ನೆ ದಿವಸ ಮಾನ್ಯ ಗುಡ್ಡಕಾಯ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ನಮ್ಮ ಖೈದಿಗಳಿಗೆ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಟ್ರೈನ್ಡ್ ಆದವರು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಮ್ಮ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿನಾಲಜಿ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಶನ್ ಲೈನಿನಲ್ಲಿ ಟ್ರೈನ್ಡ್ ಆದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇರಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯಕ ಎಂದು ನನಗೂ ಕೂಡ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಈ ವರ್ಷದಿಂದ ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿರುವಂಥ ತಾತಾ ಇನ್ಸ್‌ಟಿಟ್ಯೂಟಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಡಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ಎರಡು ವರ್ಷದ ಕೋರ್ಸ್ ಇದೆ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈ ವರ್ಷದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಬಾಪೂಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ :—ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿನಾಲಜಿ ಬಗ್ಗೆ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈಗ ಒಂದು ವಿಭಾಗ ಇಲ್ಲವೆ ?

Sri R. D. KITTUR :—The Tata Institute at Bombay is imparting specialised training in Criminology. It is one of the best institutes in the world. The Karnataka University is not imparting training to prison officers in Criminology.

ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ದೇವೇಗೌಡರು ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಖೈದಿಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ರಿಫಾರ್ಮೆಟಿವ್ ಮೆಜರ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ರಿಫಾರ್ಮೆಟಿವ್ ಮೆಜರ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ :

Newspapers and magazines are being allowed to prisoners at Government cost. Radio and loudspeaker arrangements have been introduced in all major jails. There is also arrangement to allot work suitable to prisoners. Interviews

and correspondence have been liberalised. The panchayat system has been introduced in jails to create self-reliance and responsibility among prisoners. Special diet is issued to them on festival occasions. Indoor and outdoor games have been allowed in jails and prisoners are allowed to participate in outside tournaments. The industrial section has been mechanised and improved with power looms and additional sewing machines and is equipped with modern tools. The prisoners are allowed to give broadcasting programme over the air. Wage-earning scheme has been introduced in major jails and canteens have been opened in jails for the use of the prisoners. A certain number of beds have been reserved at the T.B. Sanatorium at Bellary for acute T. B. cases among prisoners. The remission system has been liberalised. Prisoners giving blood donation are given ten-day special remission each time they donate blood. The prisoners are allowed to participate in dramas and to stage them in outside theatres. Library classes including adult education classes are conducted in jails. They are also allowed to prosecute their studies at the University level. The prisoners are deputed to the Horticulture Department at Bangalore and Belgaum to work in the gardens of the Department. Hindi classes are conducted in jails and they are allowed to take Hindi examinations. Sports among them are conducted on important festival occasions and prizes are distributed. Prisoners are permitted to compete in all-India and State spinning competitions. Parole facilities are available to them. Government consider the applications of released prisoners for allotment of lands. There are liaison officers in major jails who chalk out pre-release programmes and execute after-release programmes. Released prisoners are provided with equipment and allowed to start units in which they are trained while in prison.

Sri M. S. KRISHNAN.—May I know how many people have been benefited by these reformative measures ?

Sri R. D. KITTUR.—The question is that after their release if they approach Government, their case may be considered. That is the position.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರು ಖೈದಿಗಳನ್ನು ಜೈಲಿನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. Life-prisoners are not only released on the occasion of 25th Anniversary of our independence but also we have already released about 475 prisoners of all categories through different jails in the whole State.

ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಬಿ. ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರು ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಖೈದಿಗಳನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಪ್ರತಿ ದಿವಸ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ಖೈದಿಗಳ ಸ್ನೇಹಿತರು ಮತ್ತು ಅವರ ಬಂಧುಗಳು ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಎಂದರೆ ಫೆಸ್ಟಿವಲ್ ಟೈಮಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಜನರ್ಸ್‌ಅನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆಗಿರಬಹುದು. ಅಷ್ಟು ಹೊರತು ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಇನ್‌ಫರ್ಮ್ ಮತ್ತು ಡಿಸೀಜ್ ಪ್ರಿಜನರ್ ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಪ್ರಿಜನರ್ ಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಐ. ಜಿ. ಪಿ. ಶಿಫಾರಸ್ಸುಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅದನ್ನು ಎಗ್ಜಾಮಿನ್‌ಮಾಡಿ ಅಂಥಾ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಕನ್‌ಸಿಡರ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಕೊನೆಯದಾಗಿ I will say that criminals should be treated as patients in hospitals and jails should be hospitals admitting such patients for treatment and care. With these words, I conclude.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ (ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು) :— ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಎರಡು ದಿವಸಗಳೂ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತಹ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ನಾನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರೂ ಮಾತನಾಡಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಿಗೆ ಬಹಳ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನನ್ನ ಪೂರ್ಣ ಇಚ್ಛೆ ಇದೆ. ಅವರ ಪೂರ್ಣ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಏನು ಅನಿಸಿತು ಎಂದರೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ರಾಗ ದ್ವೇಷಗಳಿಗೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೆ ದೇಶದ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಜನತೆಯ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಡೆಯಬೇಕು, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಹೆಚ್ಚಬೇಕು, ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ ಇರಬೇಕು. ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಎಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಆಡಳಿತ ಹೊಂದುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು. ಇದು ಕೇವಲ ಸರ್ಕಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗಾಗಲೀ, ಸದಸ್ಯರಿಗಾಗಲೀ, ಹಾಗೂ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಿಗಾಗಲೀ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಜನತೆಗೂ ಸೇರಿದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅವರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕೇವಲ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯತಕ್ಕದ್ದು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿ ನಡೆದು ಬಂದಿದ್ದರೆ ಅದು ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಅವರ ಭಾಷಣದಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು ಎಂದಲ್ಲ, ಟೀಕೆಗಳನ್ನು

ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿದರೂ ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು ಎಂದಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೂ ಈಗಿನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಪಂಚದ ವ್ಯವಹಾರ, ರಾಜಕಾರಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕ್ಲಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. 'Things are getting more and more complicated. ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ಕೂಡ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾದದ್ದಲ್ಲ. 19ನೇ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೂ ನಾವು ಇಂದು ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೂ ಅಜಗಜಾಂತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದೆ. ಈಗ ಸರ್ಕಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮಾನವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಬಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗಾಡ್ಗಿಲ್ ಅವರು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ from womb to tomb ಎಂದರೆ ಗರ್ಭಕೋಶದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಹಿಡಿದು ಆತ ಸತ್ತು ಹೆಣವಾಗಿ ಟೂಂಬ್ ಆದಮೇಲೂ ಆ ಟೂಂಬನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದೂ ಸರ್ಕಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದು ಏನೆಂದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಈಗ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸತಕ್ಕಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು ಸರ್ವವ್ಯಾಪ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಒಂದೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಳೆ-ಬೆಳೆ ಆಗದೇ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅದೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವುದು ಒಂದು ಕಡೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗೆ ಇದೆ ಎಂದರೆ ಬೇರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಭೇದ ಇರಬಹುದು ಮತಭೇದಗಳು ಇರಬಹುದು, ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಜಾತಿಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಒಳ ಜಾತಿಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ. ಈ ಒಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ದೂರ ಇರಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಛಿದ್ರ ಛಿದ್ರ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ಪದ್ಧತಿ. ಇದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೆಕ್ಯೂಲರಿಸಮ್ ತರಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟರೂ ಅದು ಆಗುವಂತೆ ತೋರುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅದು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಬೆಳೆದುಬಂದು ಈಗ ಅದು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಈ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಒಳಗಡೆ ಏನೇ ಪಂಗಡಗಳು ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಹೊರಗಡೆಯಾದರೂ ಕೂಡ ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಮ್ ತರಬೇಕು ಎಂದು ಒಪ್ಪುವ ರೀತಿ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವಂಥ ಕ್ರಮ ಬಹಳ ಕಷ್ಟತರವಾದುದು. ಯಾರು ಈ ಒಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಜಾತಿಗೆ ಆಗಲಿ, ಯಾವುದೇ ಪಂಗಡಕ್ಕಾಗಲಿ ಸೇರಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಒಳಗೆ ತನ್ನ ಗುಂಪು ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಜಾತೀಯ ಒತ್ತಡವನ್ನಾಗಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಎದುರಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟತರವಾದ ವಿಚಾರ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಇದನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಜಾತಿಜಾತಿಯಲ್ಲೇ ಒಳಜಾತಿಗಳು ಒಂದು ಕಡೆ ಇದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಒಂದು ರೀಜನ್‌ನಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರದೇಶ, ಈ ಪ್ರದೇಶ ಆ ಭಾಗ, ಈ ಭಾಗ ಅಂತ ಇದೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಭಾಷಾ ಭೇದ ಇದೆ, ಈ ರೀತಿ ಒಳಗೊಂಡಂಥ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ತೀರಾ ಕಡು ಬಡವರು, ಅಜ್ಞಾನ ಉಳ್ಳಂಥವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಇದೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಾಮರ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಟ್ರೇಡ್ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಬೇಗ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾದ ಕೆಲವೇ ಜನರು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಆ ಜನರು ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಣಗಾರರಾಗಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಇರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಇದೆ. ಇಂಥ ಒಂದು

ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ ನಾವು ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಬಹುಶಃ ನನಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವರೂ ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ನಂಬಿಕೆ. ಅದನ್ನು ಅರಿತೇ ಅವರು ಈ ಒಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾದಂಥ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅಂತ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅವರು ಅರಿತಿಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿದ ಭಾಷೆಯು ಶೈಲಿ ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರೂ ಕೂಡ ಈ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಡೆದಂಥ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ 1941ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಈ ಶಾಸನ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಅನುಭವ ನನಗೆ ಇದೆ. ಯಾವ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ ಸತತವಾಗಿ ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ, ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ನನ್ನ ಅನುಭವದ ಮೇಲೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಅವರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಈಗ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಅವರು ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿ ಒಂದು ವರ್ಷವಾಗಿದೆ. ಈ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಯಾವುದನ್ನೂ ಕೂಡ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂತೆಗೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಏನು ಒಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೋ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವರು ಹೇಳಿರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಅವರ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಬಂದಂಥ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸರಿ, ಯಾವುದು ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಹೇಳಬೇಕಾದುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಭಾಗದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರನೇಕರು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಶಃ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಏನೆಂದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು ಹೇಳಬೇಕು ಅಂತ ಅವರು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಸರಿ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನೂ ಕೂಡ ಅದಕ್ಕೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸರಿ ಇದೆಯೋ, ಎಷ್ಟು ಸರಿ ಇಲ್ಲವೋ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅವರು ಏನೂ ಶೋಧಿಸದೆ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ. ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೇ ಇರುವಂಥ ವಿಚಾರದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಸರಿಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಅವರು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೂ ಕೂಡ ತಮಗೆ ಒಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಯಾವುದನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾವು ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಅವರನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಬೇಕು, ಅವರು ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ಮರೆಮಾಚಬೇಕು ಅಂತ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಯಾರು ಯಾರು ಯಾವ ಯಾವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವುದು ಈಗ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅಂಥಾ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು, ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಯಾವ ರೀತಿ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದು ಮಾಡಲೇ ಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ವಿನಾಕಾರಣ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಂಥಾವರನ್ನು ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರಿಯದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಬರೇ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಅವರನ್ನು ತಾತ್ಸಾರ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಕಾಣುವುದಾಗಲಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಎಷ್ಟು ನೋವು ಉಂಟಾಗಬಹುದು, ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಯಾಳಿಕೆ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಏನು ಪರಿಣಾಮ ಆಗುತ್ತದೆ

ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ. ಅಂಥಾವರು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಏನು ಅಂದುಕೊಂಡಾರು. ಅವನು ನಿಷ್ಠಾವಂತನಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡದೇ ಹೋದರೂ ಸಹ ನಿಂದನೆ ಮಾತನಾಡುವುದಾದರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿ ಮನೋಭಾವ ಬಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಗ ಅವನನ್ನು ನಿಂದನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂಜರಿಯಬಹುದು. ಈ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಗಮನಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅದು ಯಾವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೇ ಆಗಲಿ ಅದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರ ಏನೆಂದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ, ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಟೀಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ನಾವು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ಏನೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಾ ಡೆಮಾಕ್ರಸಿ ಸಿಸ್ಟಂ ಪ್ರಕಾರ ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್‌ರು ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅವರು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದವರನ್ನು ಕೀಪೋಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ನಂತರ ಅವರು ಹೋಗುವಾಗ ಅವರು ಹಾಗೆಯೇ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಸಿಸ್ಟಂ ಬೇರೆ. ಅದು ಇಲ್ಲಿ ಸರಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಸಿಸ್ಟಂ ಬೇರೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದಕ್ಕೆ ನೀವು ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಕರೆಯಿರಿ, ಬ್ಯೂರೋಕ್ರಸಿ ಎಂದಾದರೂ ಕರೆಯಿರಿ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವರ್ಗ ಎಂದಾದರೂ ಕರೆಯಿರಿ ಅವರನ್ನು ನಾವು ಪೂರ್ತಾ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಮೆಷಿನರಿಯನ್ನು ನಾವು ಕೆಲಸದಿಂದ ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬೇರೆ ಯವರನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಅದು ಕಾನೂನಿನ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯರಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೇನೋ ಈ ಹಿಂದೂ ಲಾ ಅಮೆಂಡಾಗಿದೆ ; ಈ ದಂಪತಿಗಳು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಡೈವೋರ್ಸ್ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಹಿಂದೆ ಇಂಥ ಪದ್ಧತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ಇಂಥ ಒಂದು ಕಾನೂನಿದ್ದರೂ ಜನರು ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದಲೂ ನಡೆದು ಬಂದಿರುವಂಥ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಏಕಾಏಕಿ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೀಗೇ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದು ಒಂದು ಡೈವೋರ್ಸ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂಥ ಸಂಬಂಧ.

Hindu Law has made a provision for divorce. Now you can divorce your wife. Once the Hindu Marriage was so sacro sanct that it can never be dissolved. Similarly the politicians and bureaucrats have to move together. Even if Sri Arumugham were to become a Chief Minister, he can never get out of this and get away from this real situation. Supposing he wants to remove a set of officers, he can never do so.

ಈ ದಿವಸ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ತೆಗೆಯಬೇಕಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾನೂನಿದೆ. ಅದನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮಾಡಿ ಕೆಲಸದಿಂದ ತೆಗೆದರೆ ಅವರು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಎರಡೂ ಬೆರೆತುಕೊಂಡೇ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವೇಗೌಡರು ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗಳನ್ನು ಈ ಎರಡನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸರಿದೂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭದ ಮಾತಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಆಳವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೂ ಕೂಡ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲ್ಯೂಷನ್ ಇದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವರೂ ಕೂಡ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಇದನ್ನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ನಾನೂ ಕೂಡ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅರಿತುಕೊಂಡಿರುವುದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯ. ನಾವು ಹೇಗಾದರೂಮಾಡಿ ಈ ಎರಡನ್ನೂ ಬ್ಯಾಲೆನ್ಸ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ನಡೆಸಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಒಂದು ರೂಲನ್ನು ಮಾಡಿ ಗೆರೆ ಎಳೆದಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. It is a kind of art. ಬಣ್ಣ ಎಲ್ಲರ ಕೈಲೂ ಇರುತ್ತೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಬಳಸಿ ಒಂದು ಸುಂದರ ಚಿತ್ರ ತಯಾರು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯ, ಇಲ್ಲವೇ ಅದರ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೆಡಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರಿಲಿಮಿನರಿ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಬೇಕು. ಅದು ಏನೆಂದರೆ 'ಟ್ರಯಲ್ ಅಂಡ್ ಎರರ್ ಮೆಥಡ್' ಅದು. ಆದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾವು ಈ ಸರ್ವೀಸ್ ಮ್ಯಾಟರುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಕ್ಲಾಸ್ ಫೋರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ನೌಕರಿಗಳನ್ನೂ ಪಿ. ಎಸ್. ಸಿ. ಮೂಲಕವೇ ಮಾಡುವಂತೆ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆವು, ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಯಂತ್ರ ನಡೆಸಲು ಸಹಸ್ರಾರು ಜನರು ಬೇಕಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಅವರು ಏಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಹೋದುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಲೆಕ್ಷನ್‌ನಲ್ಲೂ ಕೆಲವು ಲೋಪ ದೋಷಗಳಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕಮಿಟಿಗಳೆಂದು ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಅದೂ ಕೂಡ ಸರಿಹೋಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಡಿವಿಜನಲ್ ಲೆವೆಲ್ ಕಮಿಟಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅದನ್ನೂ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಈಗ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಲ್ ಕಮಿಟಿಗಳೆಂದು ಮಾಡಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಈ 'ಟ್ರಯಲ್ ಅಂಡ್ ಎರರ್' ಪದ್ಧತಿ ಮೇಲೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂದುಳಿದ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯುವುದನ್ನು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಲು 1,200 ರೂಪಾಯಿಗಳ ವರಮಾನವುಳ್ಳ ಸಂಸಾರವನ್ನು 'ಹಿಂದುಳಿದ ಪಂಗಡ' ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೈಯಾರಿಟಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ, ಅಂಥಾ ಹುದ್ದೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡ 48ಕ್ಕೆ ಮೀರಿರಬಾರದೆಂದೂ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 49ಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ಫಿಕ್ಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ತೀರ್ಮಾನದ ಪ್ರಕಾರ ಇದನ್ನು ಶೇಕಡ 50 ಕ್ಕೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಈ ಶೇಕಡ 51 ರಲ್ಲಿ ಅವರು ಯಾವ ಜಾತಿಯವರಾದರೂ ಇರಲಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಮೆರಿಟ್ ಮತ್ತು ಎಫಿಷಿಯೆನ್ಸಿ ಇದ್ದವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೌಕರಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ತೀರ್ಮಾನ ಇದೆ. ಆದರೆ ಈ ಶೇಕಡ 48 ಹುದ್ದೆಗಳೇನಿವೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವಾಗ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೆರಿಟ್ ಇರಲಿ, ಇಲ್ಲ ದಿರಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡಲೇಬೇಕು, ಅವರಿಗೆ ಸ್ಥಾನಗಳು ಸಿಕ್ಕಲೇ ಬೇಕು ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಇದೇ ಆಬ್‌ಸಲ್ಯೂಟಿಸಂ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಇಷ್ಟೇ ಸರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಕ್ಯಾಡಮಿಕ್ ಕ್ವಾಲಿಫಿಕೇಷನ್ ಇರುತ್ತದೆ, ಆತನು ಒಳ್ಳೆಯ ಪೆನ್‌ಮ್ಯಾನ್ ಕೂಡ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಆತನಿಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಸಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗತಕ್ಕ ಒಂದು ನ್ಯಾಕ್ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥವರನ್ನು ನಾವು ಒಬ್ಬ ತಾಶೀಲ್ದಾರನನ್ನಾಗಿ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮೀಷನರಾಗಿ ಇಲ್ಲವೇ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮೀಷನರಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದಾಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ಎಗ್ಜಿಕ್ಯೂಟೀವ್ ಎಫಿಷಿಯೆನ್ಸಿ ಇಲ್ಲದೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಫೈಲಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಹಳ್ಳೀಜನರು ಅವರಿಗೆ ಪಟ್ಟಣದ ವಾಸಿಗಳ ಹಾಗೆ 70 ಪರ್ಸೆಂಟ್ 80 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ನಂಬರುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಈ

ಎಗ್ಸಿಕ್ಯುಟೀವ್ ರಂಗಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಕೆಲವು ಎಬಿಲಿಟೀಸ್ ಇರುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಅಂಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾವು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನವರು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ತೀರ್ಪನ್ನೂ ಸಹಾ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾವು ಈ ಸಾಮಾಜೀಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಈ 48 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಮತ್ತು 52 ಪರ್ಸೆಂಟುಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿದೂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಈ ಐ. ಎ. ಎಸ್. ಕೇಡರಿಗೆ ಬಂದರೆ, ಅನೇಕರು ಈ ಕೇಡರೇ ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಎಂದರೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ—ಎಂದರೆ ಜನರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದೆಂದು ಅರ್ಥವೇ ? ಇವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ನಾವು ಜನರಿಗೆ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಂತಾಯಿತೇ ? ಹಿಂದೆ ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ನೌಕರಿಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದಿನ ಇದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಈಗ ಅದು ಕ್ರಮೇಣ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಅದಿನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಬಡ್ಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ 400 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ನಾಲ್ಕನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಈ ನೌಕರ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅಂದರೆ ಈ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರವೇ ಇದ್ದುದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬಿಗ್ಗೆಸ್ಟ್ ಎಂಪ್ಲಾಯರ್ ಹೌದು, ಆದ್ದರಿಂದ ಜನರು ಇತ್ತಕಡೆಗೆ ವಾಲತಕ್ಕದ್ದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ, ಅವರಿಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆತರೆ ಇನ್ನುಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಅವರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯಿತೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿಗಳನ್ನು ಹಂಚತಕ್ಕದ್ದೇ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದಾದರೆ, ಈ ದಿವಸ ಈ ನೌಕರಿಗಳನ್ನು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇಂತಿಂಥ ಜಾತಿಗೆ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟು ಎಂದು ಹಂಚಿಹಾಕಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಯಿತು. ಆದರೆ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸರಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿದೆ ನಮ್ಮ ಜಾಣತನ. ಈ ದಿವಸ ಜನರ ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಲು ಬ್ಯಾಕ್‌ವರ್ಡ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಕಮಿಷನ್ ಎಂದು ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದೆ. ಅದು ಏನೇ ಒಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರೂ ಅದನ್ನು ನಾಳೆ ಕೆಲವು ಜನರು ತಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗೇ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬ್ಯಾಕ್ ವರ್ಡ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಕಮಿಷನ್ ಮಾಡಿರುವುದು. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ಆಜ್ಞೆ ಬೇರೆ ಇದೆ, ಪರ್ಸೆಂಟೇಜ್ ಫಿಕ್ಸ್ ಮಾಡುವುದಿದೆ. ಯಾವ ರೀತಿ ಅಳತೆ ಮಾಡುವುದು, ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯುವುದು ಎಂಬುದು ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಗಳವರಲ್ಲೂ ಮುಂದುವರೆದವರೂ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದಿರುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗಾಯಿತರು, ಒಕ್ಕಲಿಗರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯವರಲ್ಲೂ ಮುಂದುವರೆದವರೂ, ಹಿಂದುಳಿದಿರುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಜಾತಿ ಆಧಾರ ಬೇಡ, ಆದಾಯದ ಆಧಾರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಆ ರೀತಿ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಲಾಯ್ತು. ಅದನ್ನು ಅಳತೆಗೋಲಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಯ್ತು. ಹರಿಜನ-ಗಿರಿಜನರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸ್ಪೆಷಲ್ಲಾಗಿ ಕೆಲವು ಹೆಚ್ಚಿನ ರಿಯಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಯ್ತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಬಡವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಬೇರೆ ಇದೆ. ಎಲ್ಲ ವಿಧದಲ್ಲೂ ಅವರು ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಪರ್ಸೆಂಟೇಜ್ ನಿಗದಿ

ಮಾಡಲಾಯ್ತು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವಂತರು ಕಡಿಮೆ, ಕುಂಬಾರರು ಮಡಕೆ ಮಾಡುವರು, ಅವರಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಮಡಕೆ ಮಾಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಚಕ್ರವೇ ಆಸ್ತಿ. ಗಾಣಿಗರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಎಣ್ಣೆ ಮಾಡುವರು, ಅವರೂ ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲೂ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಅನುಕೂಲಸ್ಥರಿರಬಹುದು, ಬಡವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿ. ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯವಿರುವವರಿಗೇನೂ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲ. ಅನೇಕರಿಗೆ ಮನೆಯಿಲ್ಲ, ಆಸ್ತಿಯಿಲ್ಲ, ದುಡಿದು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಬೇಕು. ಅವರು ಹಿಂದುಳಿದವರು, ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಯಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯಿಲ್ಲ, ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥವರು ಕೆಲವರಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇಂಡಿಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವವರು ಯಾರು ಮುಂದುವರೆದವರು ಯಾರು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಕಾಕಾ ಕಾಲೇಲ್ಕರ್ ವರದಿ ಮುಂತಾದ ವರದಿಗಳು ಬೇರೆ ಇವೆ. ಈಗ ಮತ್ತೆ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಲು ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವಂತೆ ಮತ್ತೆ ಬ್ಯಾಕ್ವರ್ಡ್ ಕ್ಲಾಸ್ ಕಮಿಷನ್‌ಮಾಡಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ನೌಕರಿ,ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಂತಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಬೇಕು. ವಿದ್ಯಾವಂತರಾದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದುವರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಅನೇಕ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಾಗಿಲ್ಲ. ಈಗ ಪ್ರೈಮರಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕಡ್ಡಾಯಮಾಡಿದೆ, ಇದು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಲ್ಲ, ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಗ್ರಾಜುಯೇಟ್ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ, ಹೈಯರ್ ಎಜುಕೇಷನ್ ನೋಡಿದಾಗ ಇದು ಕಂಡುಬರುವುದು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ರಿಯಾಯಿತಿ ತೋರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂದು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ. ಹೀಗೆ ಸರಕಾರ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಶ್ರೀ ದೇವೇಗೌಡರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಇದು ಬಹಳ ಕಠಿಣವಾದ ಕೆಲಸ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಆದರೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ, ಬೇರೆಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಕಠಿಣ ಸಮಸ್ಯೆ ಇದ್ದರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಡೀ ಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಛೇಂಜ್ ಮಾಡಿದರೆ ಸರಿಹೋಗಬಹುದು. ಈ ಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಕೃಷ್ಣನ್ ಹೇಳುವರು. ಇರುವ ಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕು, ನಿಜ, ಇದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲ. ಪೊಲಿಟಿಕಲ್ ಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಹೇಳುವರು, ಒಂದು ಕಾಲ ಬಂದಾಗ ಅದೂ ಆಗಬಹುದು. ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಹೀಗೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ :—ಆಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಆಗಲಿ. ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಸ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆತಾನೇ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವುದು ನಿಧಾನ, ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಸೇರಿದರೆ ವೇಗವಾಗಿ ಆಗುವುದು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ :—ಅದನ್ನು ಮಾಡಿ ಎಂದು ಕೇಳುವುದು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಬೇಜಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು, ಈಗ ನಾವು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಒಂದು ವರ್ಷವಾಗಿದೆ, ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವುದು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ :—ಹಿಂದೆ ಕೆಲವರು ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಮಗೆ 250 ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಸಾಕು, ಸೈಕಲ್‌ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದೂ ಇದೆ. ಏನು ಮಾಡುವರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡೋಣ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವುದು. ಯಾರನ್ನೂ ಪಕ್ಷ ಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯನವರು ಏನೋ ಒಂದು ರೀತಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ :—ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ನ ೦ಟ ಸ್ತ ನ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ, ನಾನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ವಿಜಿಲೆಂಟಾಗಿ ವಾಚ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ :—ಏನೋ ಸೂಚನೆ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ನೀವು ಸ್ವಲ್ಪ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದಿರಿ. ಐ. ಎ. ಎಸ್. ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದರು. ಈಗ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. I. A. S. has come to stay. ಇದನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಏಕೆ ? ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಅಥವ ಜಾತಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಕೆಲವರು ಗ್ರೇಪ್ಸ್ ಆರ್ ಸವರ್ ಎಂಬ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದು. ನರಿ ಕಥೆ ಕೇಳಿರಬಹುದು. ಅದು ದ್ರಾಕ್ಷಿ ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ದೊರೆಯದೆ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಎಗರಿ ಸಾಕಾಗಿ ಅದು ಹುಳಿ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾಯ್ತಂತೆ. ಹಾಗೆ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯದಿರುವವರು ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಈ ಒಂದು ಸೈಕಾಲಜಿ ಡೆವಲಪ್ ಆಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ :—ಐ. ಎ. ಎಸ್. ಬೋರ್ಡ್ ಇದೆ, ಅದು ಚುನಾವಣೆ ಮಾಡುವುದು. ಯೂನಿಯನ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮಿಷನ್‌ನ ವರ್ಚಸ್ಸೇನು ಎಂದು ಅಳತೆಮಾಡಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ವಿಪರೀತಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದು, ವರ್ಚಸ್ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟು ಬಗ್ಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಟೀಕೆ ಇತ್ತು, ಚೀಫ್ ಜಸ್ಟೀಸ್ ನೇಮಕದ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವರು ಸರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಕೆಲವರು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಯಾರೇ ಇರಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದಾಗ, ಇದು ಎಂಥ ವರ್ಚಸ್ ಎಂದು ಮಾತನಾಡುವವರು ಇರುತ್ತಾರೆ. There are certain matters which you cannot go on raising objections or probing into. You will have to leave it at that. ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಹಿಂದಿನ ಮಾತು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ, ನದಿ ಮೂಲ, ಋಷಿ ಮೂಲ ಮತ್ತು ದೈವ ಮೂಲ, ಇವುಗಳನ್ನು ನಾವು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ವೈ. ಪಾಟೀಲ್ :—ಸರ್ಕಾರದ ಮೂಲ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ನಿಮ್ಮ ಮೂಲ, ನನ್ನ ಮೂಲ ಎಲ್ಲವೂ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಷಯದ ವಿಪರೀತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ವಿಪರೀತ ಕಷ್ಟ ವಾಗುತ್ತದೆ, ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆ ಆದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹಿಡಿಯು ವುದು ಬೇಡ. ಯೂನಿಯನ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವೀಸ್ ಕಮಿಷನ್ ಇದೆ, ನೀವು ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುತ್ತೀರಾ ? You may change the persons but the institution will not change. ನೀವು ಯಾರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತೀರೋ ಅವರನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. Suppose a man is very forward looking, the country say he is a leftist, communist and so on. But it is not a proper judgement. ಈಗ ಕುಮಾರಮಂಗಳಂ

ಅವರ ಸಲಹೆಯಿಂದ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲವೇ ? ಯಾರೊಬ್ಬರ ಮಾತನ್ನೂ ಅಕ್ಸೆಪ್ಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಆಯಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಯಾರು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ರುತ್ತಾರೋ ಅವರು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. It is a continuous effort, which you cannot avoid. I did appreciate and admit it in the beginning. Having admitted it, you cannot say 'I won't do it.' You have got to do it. ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಸರ್ವೀಸಸ್, ಇದು ಇರುವುದು ಸರಿಯೋ, ತಪ್ಪೋ ಎಂದು ಅನ್ನುವಾಗ ನಾವು ಅದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರಮಾಡೋಣ. ಕೆಲವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕವರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಬರುತ್ತಾರೆ, ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮೀಷನರ್ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಅನುಭವ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಇದೆ. That is one defect. I too admit it. As a matter of fact I too went on saying...ಮಿನಿಮಂ 10 ವರ್ಷವಾದರೂ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು. ಆದರೆ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವತ್ತಿನ ಪೀಳಿಗೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅವರು ನಮಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮಕ್ಕಳು ನಮಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಬುದ್ಧಿವಂತರಿರುತ್ತಾರೆ. ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಪಾಠ ಕಲಿಯುವಾಗ ನಮಗೆ ಇಷ್ಟು ಚುರುಕು ಬುದ್ಧಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಬೇಜಾರು ಮಾಡಬೇಡಿ, ನನಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ 22 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎಂ.ಎ. ಪಾಸ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂತುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಐ.ಎ.ಎಸ್.ನಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ಫಸ್ಟ್‌ಕ್ಲಾಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಾಸ್ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥ ವರಿಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟು ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮೀಷನರ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ನನ್ನ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸ್ ಮಾಡಿದರೂ, ಕೆಲವಾರು ವರ್ಷ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆಯುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರು ಇನ್ನೂ 8-10 ವರ್ಷ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆ ಫೀಲ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ನುರಿಯಬೇಕು, ಆಗ ಅವನು ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮೀಷನರ್ ಆದರೆ, ದಕ್ಷತೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನೂ ಧ್ವನಿಗೂಡಿಸತಕ್ಕ ಮನುಷ್ಯ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಸ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ :—ಕಾರೆಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರೆದರೆ ಸರಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಅದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು, ಅವರಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ನಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡೋಣ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಇಂಟೆಗ್ರೇಷನ್ ಆಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನಾವು ನೀವು ದಿನಚರಿ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ ವಿಚಾರ. ಒಂದು ಕಡೆ ಒಂದು ಲ್ಯಾಂಗ್‌ವೇಜ್ ಬಗ್ಗೆ ದೂರುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ, ತಮಿಳುನಾಡು ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಕನ್ನಡಿಗರು ಎಂದರೆ ತಮಿಳುನಾಡಿಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಚಿತ್ರ ಪ್ರಪಂಚ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಪಂಚ, ಯಾವುದನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಇಂಥ ಘರ್ಷಣೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡುವವರು ಹಿಂದಿ ಏರಿಯಾ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಂತರಗಳು ಇರುವಾಗಲೂ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದಮೇಲೆ ದೇಶ ಎಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಧ್ವಜದಡಿಯಲ್ಲಿ, ನಿಂತು ಇದ್ದೇವೆ. ಒಂದು ಭಾಗ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ; ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೇವೆ, ಅದು ಪೂರ್ಣವಾಗಿಲ್ಲ, ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಡಿಸ್‌ರಪ್ಟೀವ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರ್ಸ್ ಇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ವೀಸಸ್ ಮಾಡದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಅವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಗುಣ ಏನೆಂದರೆ, ಬರೀ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಇದೆ. ಇದರಿಂದ ಒಂದುಕಡೆ ಇಂಟೆಗ್ರೇಷನ್ ಆಗತಕ್ಕದ್ದು ಇದೆ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಭಾರತೀಯರು ಎನ್ನತಕ್ಕ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ. ಎರಡನೆಯದು, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು, ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆಯುವಾಗ ಯಾವುದಾದರೂ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಿಂದ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕ

ಅಧಿಕಾರಿ ಇದ್ದರೆ, ಅವರು ಲೋಕಲ್ ಪಾಲಿಟಿಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಸ್ ಆಗುವ ಅಗತ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣ ಎಂದು ನಾವು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನು ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡತಕ್ಕ ಒಂದು ವಿಶೇಷವಾದಂಥ ಶಕ್ತಿ ಅವನಿಗೆ ಇರುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಲೋಕಲ್ ಜನರಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. 25 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಏನೇನು ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಯಲೈಸ್ ಮಾಡಿ ನೋಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಟಿವ್ ಸರ್ವೀಸಸ್ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಇಡೀ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಡಿಸ್‌ರಪ್ಟೀವ್ ಫೋರ್ಸಸ್, ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಇಂಟರ್ ರೀ ಆಕ್ಷನ್ಸ್ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಶುರು ಆದಾಗ ಇವರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಸೂತ್ರ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ಇದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲವನೂ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿಡಿಯುವ ಶಕ್ತಿ ಇವರ ಮುಖಾಂತರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಭಾರತವನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು, ಇದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕು, ಒಂದುಗೂಡಿರಬೇಕು, ಇಷ್ಟೊಂದು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ದೇಶವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ, ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಛಿದ್ರವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಡಬಾರದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಆ ಒಂದು ಆಶೆಯನ್ನು ನಾನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕಾದರೆ, ಇವೆಲ್ಲಾ ಒಂದೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆ, ಒಂದೊಂದು ಸ್ಟೆಪ್, ಒಂದೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನಾವು ದೇಶವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕಾದದ್ದು ಇದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೂಡ ಎಕ್ಸಾಮಿನೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿರತಕ್ಕವರಿಗೂ ಹೈಯರ್ ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡ್ ಆಫ್ ಎಜುಕೇಷನ್ ಇರಬಹುದು, ತರಬೇತಿ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಸರ್ವೀಸಸ್ ಏನು ಇದೆ, ಅದನ್ನು ನಾವು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದು ಸೂಕ್ತ. ಒಂದು ಸಾರಿ ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ನಾನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. We should increase the period of what you call field training between the moment he is appointed till he becomes the Deputy Commissioner.

ಈಗ ಇರುವ ಪೀರಿಯಡ್ ಸಾಲದು ಎಂದು ನನ್ನ ಖಚಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ; ಸಂದರ್ಭ ಬಂದರೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುವವನು ಇದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ನನ್ನ ಆಶೆ.

ಈಗ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಲೋಪದೋಷಗಳು ಇವೆ. ಕೆಲಸ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೋಕ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭವಿದೆ ಎಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಮನಗೊಂಡಿರತಕ್ಕ ವಿಚಾರ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ, ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಅದರ ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ನೋಟ ಹರಿಸಬೇಕು. 10 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಕಾರ್ಯದ ಒತ್ತಡ ಎಷ್ಟು ಇತ್ತು ? 10 ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಏನು ಆಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೂಡ ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾವು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮ. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮದು ಡಿಸ್ಟಾರ್ಟೆಡ್ ವರ್ಷನ್ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಸರಿಯಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಚೀಫ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್‌ರವರ ಆಫೀಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 11 ರಿಂದ 12 ಸಹಸ್ರ ಕಾಗದಗಳು ನನ್ನ ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಹೋಗಿದೆ. On a average of thousand per month apart from files, ಅಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ, ಅಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ

ಹಿಂದೆಂದೂ ಆಗಿಲ್ಲ, ಈ ಕಾರ್ಯದ ಒತ್ತಡ ಅಷ್ಟು ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿ, ನಾವು ಈಗ ಜಾಸ್ತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಹಿಂದಿನವರು ಕಮ್ಮಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿ ಎಷ್ಟು ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯ ರೂಪವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ಡಿ.ಸಿ. ಇಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಅಡಿಷನಲ್ ಡಿ.ಸಿ., ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ರೆಗ್ಯೂಲರ್ ಡಿ.ಸಿ. ನಾನು ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಒಬ್ಬ ಡಿ.ಸಿ. 150 ಕಮಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಾವ ಒಂದು ಕಾನೂನು ಮಾಡಿದರೂ The Deputy Commissioner shall be responsible for this ಎಂದು ಮಾಡಿರುತ್ತೇವೆ. We never care to find out how much of time he can spare. Supposing a Deputy Commissioner really wants to attend to these things, he cannot do any other work except presiding over some meeting or other. For every thing, the D.C. will be the chairman. "He will look after this, look after that ....". How to change it ? I must confess I have not found a solution today. But it is the problem before us all. ಅದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಿದರು ಒಂದು ಅಡಿಷನಲ್ ಡಿ.ಸಿ. ಅಂತ ಹಾಕಿದರು. ಮೊನ್ನೆ ದಿನ ಒಂದು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತಹಶೀಲ್ದಾರರ ಹತ್ತಿರ ಈ ವಿಚಾರ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿದೆ. ಹಿಂದೆ ತಹಶೀಲ್ದಾರರು ಅಂತ ಹೇಳಿದರೆ ಒಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಜಿಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇದೆ. "He was also Taluk Magistrate" ಏನು ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ಆಗಬೇಕಾದರೂ ಅವನ ಒಬ್ಬನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕಮ್ಯೂನಿಟಿ ಡೆವೆಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಕ್ಟಿವಿಟೀಸ್ ಬಂದಾಗ ಒಂದು ತಾತ್ವಿಕಬದಲಾವಣೆಮಾಡದವು. ಒಂದು ತಾತ್ವಿಕವಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದವು. ಡೆವಲಪ್ ಮೆಂಟ್ ಆಕ್ಟಿವಿಟೀಸ್ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥವರಿಗೆ ಒಂದು ಅಧಿಕಾರದ ದರ್ಪ ಇರುವುದು ಬೇಡ ಅವರು ಜನರ ಹತ್ತಿರ ಓಡಾಡಿ ಉಪಾಯದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳಸ ಬೇಕಾಗಂತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಸಪರೇಟ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಬ್ಲಾಕ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫೀಸು ಮಾಡಿ ಬ್ಲಾಕ್ ಡೆವೆಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಮಾಡಿದವು. ಅವರನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡಿ ತಹಶೀಲ್ದಾರರನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡಿದೆವು. ಬರಬರುತ್ತಾ ಇಕ್ವಲ್ ಸ್ಟೇಟಸ್ ಮಾಡಿದೆವು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ನಮ್ಮಂಥವರು, ನಿಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಅನುಭವವಿದೆ. ಎಂದಿನಿಂದ ತಹಶೀಲ್ದಾರರ ಅಧಿಕಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಅವರ ಅಧಿಕಾರ ವನ್ನು ಮೊಟಕು ಮಾಡಿದೆವೋ, ಅಂದಿನಿಂದ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಸಡಿಲವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಖಚಿತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈಗ ನಾನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ how to restore it back? ಬ್ಲಾಕ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡು, ತಲೆ ಬಾಚಿಕೋ, ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸು, ಹಲ್ಲು ಉಜ್ಜಿಕೋ, ವಾರಕ್ಕೊಂದು ಸಾರಿ, ಊರಿನ ಕೆಲಸ ಮಾಡು ಅಂತ ಹೇಳಿ ಎಂದು ಮಾಡಿದೆವು. ಅವರು ಹಲ್ಲು ಉಜ್ಜು ಅಂತ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಪಾಡಿಗೆ ಅವನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ "efflux of time" ಕಲೆತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜನ ಹೊಲ ಉಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವನು ಟೂತ್ ಬ್ರಷ್ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ, ನನ್ನ ಹಳ್ಳಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಊರು ಅಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿ. 100-120 ಮನೆಗಳು ಇವೆ. ನಾನು ಅಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಅಂಗಡಿಯವನು ಹೇಳಿದ, ಸ್ವಾಮಿ

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಟೂತ್ ಬ್ರಷ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು, ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಫ್ಯಾಂಟಾ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾರುತ್ತಾರೆ. ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ. ಯಾವಾಗ ಎಕನಾಮಿಕ್ ಆಕ್ಟಿವಿಟೀಸ್ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಅದೂ ಕೂಡ ಮಾರ್ಪಾಡು ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಯಾವಾಗ ಎರೋಷನ್ ಆಫ್ ಅಥಾರಿಟಿ ಆಯಿತೋ, ಯಾವಾಗ ಜಬರ್‌ದಸ್ತು ಕಡಿಮೆ ಆಯಿತೋ ತಹಶೀಲ್ದಾರರು ಬಂದರೆ ಯಾವನೂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಸೋಮವಾರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುವವನು ಬರುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ದಂಡ ಹಾಕುತ್ತೇನೆಂದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ತಪ್ಪು ದಂಡ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಂಡ್ ಹತ್ತಿರ ಕಲ್ಲು ಇಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಕೇಸ್ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. It is there in the Revenue rules and Manual. The person who is the owner of the land will be the person responsible to see that it is all right. Element of coercion was necessary. ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಹೇಳಿದ್ದ ತಡ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಡಂಗೂರು ಸಾರಿದರು. ಎಲಿಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಕೊಯರ್‌ಷನ್ ಕೊಲಾಪ್ಸ್ ಆಯಿತು. ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು? ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾದರೆ ನಾವು, ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಯತ್ನಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ಕೂತುಬಿಟ್ಟರೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಜಾ ತಂತ್ರ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕಂಥ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಮೆಂಬರ್ಸ್ ಎಂ. ಪಿ.ಗಳ ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಒಂದು ಬೆಲೆ ಇರಬೇಕು. ನೇರವಾಗಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೂ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆ ಇರಬೇಕು. ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೂಗಾಡಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಯಾವನಿಗೂ ಒಂದು ಅಧಿಕಾರ ಬರಬೇಕಾದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಒಂದು ಅನುಭವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ನೀವು ನಡೆಯುತಕ್ಕ ರೀತಿ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನನಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಯೋ? ನಮ್ಮ ವರ್ತನೆಯ ಮೇಲೆ ಮರ್ಯಾದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ನನ್ನ 30 ವರ್ಷಗಳ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿ ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಒಬ್ಬನ ಹತ್ತಿರನೂ ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಡಂಭಾಚಾರದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ನನಗೆ ಏನು ಅಧಿಕಾರವಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ. ಯಾರದು ಕೇಳಬೇಕು, ಯಾರದು ಬಿಡಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳದೆ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಇಂಟರ್ ಫಿಯರ್ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಲ್ಯಾಂಡ್ ರಿಫಾರ್ಮ್ಸ್ ರೂಲ್ಸ್ ಇದೆ, ಜಮೀನು ಹಂಚತಕ್ಕದ್ದು ಇದೆ. ಜಮೀನು ಹಂಚುವಾಗ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಕೇಳ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಾನೇ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ.

ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ :— ನಾವು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್ :—ನಾವು ಒಬ್ಬರು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರು ಕೂಡ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಗಾ ವಹಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ನೀವು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ? ನಿಮ್ಮ ಜಾತಿಯವರೇ ಇದ್ದರೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಜಾತಿಯವರು ಇದ್ದರೆ ಸುಮ್ಮನೇ ಇರುತ್ತೀರಿ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಚಾರ. ಬೇಕಾದರೆ ಏನೇನು ನಡೆದಿದೆ ಎಂದು ದಿನಚರಿ ತೆಗೆದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ದಕ್ಷತೆಬೇಕು, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಬೇಕು ಅಂತ ಹೇಳಿದರೆ, ಜಾತಿ, ಕುಲ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಮಗನೇ ಇರಲಿ, ಅವನು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳಿದರೆ, ಅವನ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಟಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ :— ಜಮೀನು ಇಲ್ಲದ ರೈತರದೆಲ್ಲ ಜಾತಿ ಒಂದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್ :— ಆ ರೀತಿ ಎಲ್ಲ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮಾಡಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. They can restore order honesty and integrity. ನಾವು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಕೇವಲ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ, ನಾನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಇದು ನಾನೊಬ್ಬ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನನ್ನನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಿಟ್ಟರೂ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ. ಇರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳೋಣ. ಬಾಕಿಯುವರು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಆಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಜಾತೀಯತನ ಯಾರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಅದನ್ನು ಸರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳ ಅಧಿಕಾರ ಜಾಸ್ತಿ, ಶಾಸಕರ ಅಧಿಕಾರ ಕಡಿಮೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

I have never made a distinction so far as power is concerned between an Assembly member and a Minister. On the other hand, the Minister has his privileges restricted. A Member's liberties are not restricted. A Member can always criticises a Minister and call him to order. I am not in a position to do that. Therefore my right to exercise certain authority is to a certain extent curtailed. ಆ ಒಂದು ತಿಳುವಳಿಕೆ ನನಗೆ ಇರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು. ಆದುದರಿಂದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆಬರಬೇಕು ಅಂದರೆ ಕೇವಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೆಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಯಾರಿಲ್ಲ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸಕರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಜನರ ವರ್ಚಸ್ಸು ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಆಡಳಿತದ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಕೋ ಆಪರೇಟೀವ್ ಸೊಸೈಟಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಕಾಂಗ್ 'ಓ' ಇದೆ, ಕಾಂಗ್ 'ಆರ್' ಇದೆ ಅಂತ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ನೀವು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವುದೇ ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಕ್ಷವೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿರುವುದು ಒಂದೇ ಪಕ್ಷ. ಅದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದು. ಅದನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನಾನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆ ದೂರುಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಸೊಸೈಟಿಗೆ ಹಂಚಲಿಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕರೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಮಾರಿಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಪಕ್ಷದ ದರ್ಪ ತೋರಿಸುವುದು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ. ಇವತ್ತು ಸುಮ್ಮನೆ ಇರುತ್ತಾರೆಯೋ ? ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೈದರೆ ಇರತಕ್ಕ ಸನ್ನಿವೇಶ ಏನಿದೆ ? What is the society we have ? How is it functioning ? ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟಹಾಗೆ ಇವತ್ತು ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಾನೂನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಜನ ಶಾಸಕರು. ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಏನಿದೆ ಎಂದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಇತರರು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಅವರಿಗೆ ಇದೆ. ಮಂತ್ರಿಯಾದವನು ಕೂಡ ತಪ್ಪನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೋಷವಿದ್ದರೆ ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಾವು ಕೂಡ ಪಕ್ಷಪಾತ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ದೂರವಿರಬೇಕು. ಆ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ದೇಶದ ಅವ್ಯವಹಾರಗಳು ಏನಿವೆ, ಆಡಳಿತದ ಸಡಿಲತೆ ಏನಿದೆ, ಅದನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಏನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಕೆಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವಂಥಾದ್ದು

ನಿಸ್ಸಹಾಯಕತೆಯಿಂದ ಹೇಳುವಂಥ ಮಾತು. ಆ ರೀತಿ ಹೇಳುವ ಮಾತನ್ನು ಹತೋಟಿಗೆ ತರಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿ ತರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಖಾಸಗೀ ಜನರನ್ನು ಕೂಡ ಆಡಳಿತದ ಜೊತೆಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಟ್ರೈಯಲ್ ಅಂಡ್ ಎರರ್ ಮೆತೆಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. One set of people ಆಗಲಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಇನ್ನೊಂದು set of peopleನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾವು ಖಾಸಗೀ ಜನರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಪಡೆದು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ :—ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಹೆಚ್ಚಬೇಕಾದರೆ ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ್ಯವುಳ್ಳಂಥ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇರಬೇಕಾದದ್ದು ಅವಶ್ಯಕ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ? ತಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಲಂಚರುಷುವತ್ತಿನ ಆಪಾದನೆ ಇರುವಾಗ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವನೆಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್ :—ಮಂತ್ರಿಗಳು ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಾವು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಆಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಪ್ರೈಮ ಫೇಷಿ ಕೇಸ್ ಇದ್ದರೆ ಹೇಳಿ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ :—ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರು ಹೇಳಿರುವುದು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನೇ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್:—ನಾನೂ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಮಾತನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರಾಗಲಿ, ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರಾಗಲಿ, ಯಾವ ಪಕ್ಷದವರಾಗಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಈಗ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಹೋಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹಾರಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ :—ಒಳಗೆ ಬೆಂಕಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹೊರಗೆ ಹೊಗೆ ಆಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಪಾಪ ನಿಮ್ಮ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಎಳೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್ :—There is no smoke without fire. ಸ್ಮೋಕ್ ಇರುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ತೋರಿಸಿಕೊಡಿ. ನಾನು ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾರ ಮೇಲಾದರೂ ವಿನಾಕರಣವಾಗಿ, ದೋಷಗಳು ಕಂಡುಬಾರದೆ ಆತನನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದೇ ಆಗಲಿ, ಮಾಡುವುದೇ ಆಗಲಿ, ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಸತಕ್ಕಂಥ ವಿಚಾರವಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಟಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ :—ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಿಗೆ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಟೈಂ ಕೊಡಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್ :—ಒಂದು ಗಂಟೆ ಏತಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಿವಸ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಕರಿ ಕಾಗೆ ವಾಂತಿ ಮಾಡಿದ ಕಥೆಯಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ :—ಕೆಲವು ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನು ರುಜುವಾತು ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

Sri D. Devarja:—Urs I am always one of those who believe that man is innocent till he is proved guilty. That principle

is a famous principle which is an accepted principle. Supposing there is something against a particular Minister, then is it not fair that we should go into that ? ನಾನು ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾಬೀತು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಪರ್‌ಸಿಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದರೆ ಅಂತಹವರನ್ನು ಏನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ ?

If you have made up your mind to say that so and so is a currupt man, then what are we to do ? I cannot demand belief in me. If you think you have belif in me, please give it. If there is truth in what you say certainly I can take action.

ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ :—ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಪ್ರೂಫ್ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅದು ಅವರವರ ಕಾಂಷನ್ಸ್ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಅದರ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ತಮ್ಮ ಒಂದು ಹೇಳಿಕೆ ನೋಡಿದೆ. ತಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳ ಮೇಲೆ ಆಪಾದನೆ ಪಟ್ಟಿ ಯಾರೇ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿ, ಇದರ ಮೇಲೆ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರುಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಎಂದಾಗ " I do not take notice of it " ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಅದು ಯಾರೇ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿ, ಹುಡುಗರೇ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿ, ಮುದುಕರೇ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿ, ರಾಜಕಾರಿಣಿಗಳೇ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿ, ಆ ಮಾತು ಬೇರೆ, ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ತಿರುಳಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್ :— ಬಹುಶಃ ನೀವಾದರೂ ಕೂಡ ಅದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನೋಟೀಸ್ ಹೊರಡಿಸಿರತಕ್ಕದ್ದು ಯಾವ ಪ್ರೆಸ್ಸೂ ಎಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾರ ರುಜೂ ಇಲ್ಲ. This is not fair.

Sri H. D. Deve Gowda :—I have also received a copy of the memorandum.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್ :—ಬಹುಶಃ ನಾವು ಕೂಡ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಆ ಒಂದು ನೋಟೀಸನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಪ್ರೆಸ್ ಹೆಸರು ಇಲ್ಲ, ಯಾರ ರುಜೂ ಸಹ ಇಲ್ಲ.

Sri H. D. Deve Gowda :—I have also received a memorandum signed by certain responsible people.

Sri D. Devaraj Urs :– Sri Deve Gowda might have received it but I have not received it. What I saw was a paper supposed to have been printed somewhere—God knows where— and nobody has signed it.

Sri Deve Gowda :—A signed memorandum has been sent to the Prime Minister and a copy of it has been sent to the Chief Minister.

Sri H. Siddaveerappa :—What the Chief Minister says is that it is not known where it is printed, *i. e.*, it is anonymous.

Sri D. Devaraj Urs :—I request the Leader of the opposition to send it to me ; I have not yet received it.

Sri H. D. Deve Gowda :—Recently the Chief Minister has also received it.

Sri D. Devaraj Urs :—I have not received it.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ :—ನಾವು ತಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ಇದುವರೆಗೂ ಲಂಚದ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲಾ. ಮಾಡಿರತಕ್ಕಂಥಾವರು ನಿಮ್ಮವರೇ, ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರೇ, ಎಂ. ಎಲ್. ಎ. ಗಳು ಮತ್ತು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸದಸ್ಯರುಗಳು. ಅವರೇ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಿ ಗೂಬೆ ಕೂರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

Sri D. Devaraj Urs :—Dr. Ambedkar became a big man not because he was a Central Minister but because he wrote the Constitution and worked for the downtrodden. I am one of those who stand for certain principles and ideologies. I have worked all my life for them. I am not interest to be here merely to protect some people. We have discussed this matter for four days and nights in the party meeting.

ನಾನು ಅದನ್ನೆ ತಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರೇ ಮಾಡಿರಲಿ, ಅವರನ್ನೂ ಸಹ ಅದೆ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರೂ ಕೂಡ ನೇರವಾಗಿ ನನಗೆ ಪಿಟಿಷನ್ನನ್ನು ಕಾನ್‌ಫಿಡೆನ್‌ಷಿಯಲ್ ಆಗಿ ಕೊಡಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇದುವರೆಗೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ನಾವು ಹೇಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ? ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಚಾರಗಳು ಅವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ :—ಅವರನ್ನು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಏಕೆ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಬೇಕು ? ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ಕೊಡಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್ :—ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ನನ್ನ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಬಂದವನಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನ ಕೀರ್ತಿ ಒಬ್ಬ ಚೀಫ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಆಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಆಗುತ್ತದೆಂದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸಬೇಕು, ಜೀವನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಹಿಂದೆಯೂ ಏನೂ ಕಳೆದಿಲ್ಲ, ಈಗಲೂ ಕಳೆದಿಲ್ಲ, ಮುಂದೆಯೂ ಕಳೆಯ ಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಲೋಪದೋಷವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದರೆ, ಅವರು ಯಾವ ಪಕ್ಷದವರೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅದನ್ನು ಮೊದಲು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಧೈರ್ಯ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ನಾನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿಯೇ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ :—ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಆ ರೀತಿ ಹೇಳಿದರೆ ಹೇಗೆ ? ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ, ಸಿ.ಐ.ಡಿ. ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ? ಸ್ಪೆಸಿಫಿಕ್ಕಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಚಾರ್ಜ್‌ಮಾಡಿದರೆ, ಅದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

Sri C. M. Arumugham :—If they are speaking facts, they must come out with truth.

Sri M. S. Krishnan :—It has appeared in the Press.

Sri D. Devaraj Urs :—The point is that either what you believe is not correct or you have some other motive behind it.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ :—ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ನಾನಾ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಬಂದು ನಿಮಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರವೇ.

Sri D. Devaraj Urs :—People from different places have come and joined together. I have said not now but in the beginning itself that this is the first phase and that there is bound to be another phase. I have toiled all my life in this organisation and as such I know what it is. It is not as if I have come into it yesterday. As a young man I have been in the organisation and I have worked all my life in it and as such I know its ins and outs.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ :—ನಿಮ್ಮ ಉತ್ಸುಕತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ನೀವೇ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದವೀರಪ್ಪನವರು ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಆಪಾದನೆ ಬರುತ್ತದೆಂದರೆ ಏನು ? ಆ ರೀತಿ ತೆಗದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ? ಅವರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಸುತ್ತುವ ಜನರೇ ಆ ರೀತಿ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದರೆ, ಅವರು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ನೀವು ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿರುವ ಕಾರ್ಯ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಲಂಚ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ ?

Sri D. Devaraj Urs :—Unless it is proved *prima facie*... ಏನೇ ಚಾರ್ಜ್ ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಪ್ರೂವ್ ಆಗಿ ಬರಲಿ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಚಾರ್ಜ್ ಅಂದರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಡಿಫಿಕಲ್ಟಿ ಏನೆಂದು ನೋಡಬೇಕು. I hav come to know that it is one of the charges or talkeed of charges. ಯಾವುದನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆಯೇ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗ್ಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆ. ಇಗ್ನೊರೆನ್ಸ್ ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಸೆನ್ಸ್‌ನಿಂದ ಮಾತನಾಡಿರಬಹುದು. ಕೆಲವರಿಂದ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳು ಬರಬಹುದು, ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಯಾವುದೂ ನನ್ನ ಎದುರಿಗೆ

ಬಾರದೆ ಇರುವುದರಿಂದ. ಕಾನ್‌ಫಿಡೆನ್‌ಷಿಯಲ್ ಆಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಏನೂ ಕೊಡದೆ ಇದ್ದರೆ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ?

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ :—ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಚಾರ್ಜಸ್ ಯಾವುವು ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಒಂದೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕೊಡದೆ ಇರುವ ಚಾರ್ಜಸ್ ಏನು ಎಂದು ಹೇಳಲಿ?

Sri C. M. Arumugham :—When you are discussing this issue, may I ask for a categorical statement from you with regard to the present cabinet—whether there will be a change ? Is there any proposal to drop anybody or include anybody ? Will there be any reshuffle ?

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ :—ನನಗೆ ತಿಳಿದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಅಧಿವೇಶನ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗುವುದು ಖಂಡಿತ ಎನ್ನತಕ್ಕದ್ದು ಜನಜನಿತವಾಗಿದೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ಏಕೆ ಏನೂ ಹೇಳದೆ ಮುಚ್ಚಿಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ :—ತಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಕೆಲವರು ಸೇರಿ ರಾತ್ರಿ ಕೆಲವರನ್ನು ಕರೆದು ಏನೋ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅರ್ಧ ರಾತ್ರಿಯ ಕೆಲಸ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ನಾವು ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ, ಯಾರಿಗೂ ಪ್ರೊಟೆಕ್ಷನ್ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರನ್ನು ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅಥವಾ ಜಾತಿಗೋಸ್ಕರ ಪ್ರೊಟೆಕ್ಟ್ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಇರಬೇಕು. ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಏನಕೇನಪ್ರಕಾರೇಣ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂದಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷವಿರಬಹುದು, ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ ಇರಬಹುದು, What I am capable of doing, is more important. ನಾನು ಏನಾದರೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದನ್ನು, ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ನನಗೆ ಕೆಲವು ಶಕ್ತಿಗಳಿರಬೇಕು ; ಆತ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಇರಬೇಕು. ಬರೀ ಟೊಳ್ಳು ಮರದ ಹಾಗೆ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ನನಗಿಲ್ಲ. ಒಳಗೆಲ್ಲ ಟೊಳ್ಳಾಗಿ ಮೇಲೆ ಆಕಾರ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಏನೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಯಾರೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

At the moment there is no such thing. As it is we are carrying on. Supposing you bring a charge tomorrow and it is proved. Then how can I say ? As things stand today there is no change.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ :—43 ಜನ ಶಾಸಕರು, ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಷದವರು, ರುಜು ಹಾಕಿ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಏನೂ ಸ್ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಚಾರ್ಜಸ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಈಗ ತಾವು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ರುಜು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದು ಬೇರೆ ವಿಷಯ. 43 ಜನ ರುಜು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಡತಕ್ಕ ವಿಷಯ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಕರೆದು ಸ್ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಚಾರ್ಜಸ್ ಯಾರ ಮೇಲೆ ಇದೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಅದೆಲ್ಲ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಇಂಟರ್ನಲ್ ಅಫೇರ್ ಆಗಿ ಉಳಿಯದೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ, ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೂ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ನಾನು ಚಾರ್ಜಸ್ ಏನು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ, ಅವರು ಇನ್ನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ :—ಅವರು ಹೇಳುವುದೂ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಅವರು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನು ನೋಡಬೇಕಾದ್ದು ಕರ್ತವ್ಯ, ನೋಡೋಣ. ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಸಾಕಷ್ಟು ನಮ್ಮ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಸರಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇರಬಹುದು, ಕೆಲವು ಫ್ಯಾಕ್ಟ್ಸ್ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಇರಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಅನುಮಾನ ಇರಬಹುದು. ಒಬ್ಬ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಆದರೂ, ಅವನನ್ನು ನೇಣು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅವನಿಗೂ ಒಂದು ಚಾನ್ಸ್ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ :—ನಮ್ಮಂಥ ಎದುರಿಗಿರುವ ವಿರೋಧಿಗಳಿಗಿಂತ ಒಳಗಿರುವ ವಿರೋಧಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ, ಹುಷಾರಾಗಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಇರಲಿ, ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಇದೆಲ್ಲ ಇರುವುದೇ. ನಾವು ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಸಬರೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ.

ಡಿವಿಜನಲ್ ರಿಕ್ರೂಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಮಿಟಿಗಳಿವೆ. ರಿಕ್ರೂಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಮಿಟಿಗಳ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೊಸ ರಕ್ತ ಕೂಡ ಬಂದು ಸೇರ ಬೇಕಾದ್ದು ಅಗತ್ಯ. ಆದರಿಂದಲೇ ನಿವೃತ್ತಿ ವಯಸ್ಸನ್ನು 58 ಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿ ಒತ್ತಡಗಳಿದ್ದರೂ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು. ಒಂದು ಕಡೆ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆ ಇದೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇಗ ಬೇಗ ಹೊಸಬರು ಬರುವುದೂ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಆಡಳಿತವು ಸ್ವಲ್ಪ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್, ಡಿ. ದೇವೇಗೌಡ :—ನಮ್ಮ ಐ. ಎ. ಎಸ್. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಏನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ? ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಏಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಬಾರದು ?

Sri D. Devaraja Urs.—Regarding I.A.S. it is not in my hands. In respect of our services, I have been continuously resisting the idea.

ಒಂದು ಸಲ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಟ್ರೇನ್ಡ್ ಟೀಚರ್ಸ್ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಕೂಲ್ ಟೀಚರ್ಸ್‌ಗೆ ಕೆಲವು ವರ್ಷ 58 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಟ್ರೈಬ್ಸ್ ಮತ್ತು ನಿಮ್ನವರ್ಗಗಳವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅನ್ಯಾಯಗಳಾಗಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರನೇಕರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ರಿಕ್ರೂಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಬರುತ್ತಿದೆ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ರಿಕ್ರೂಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ 1971–72 ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ರಿಕ್ರೂಟ್ ಮಾಡುವಾಗ ಎಷ್ಟು ಸ್ಥಾನಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಬೇಕಾಗುತ್ತೋ ಅಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ, ಅಷ್ಟೂ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ 1973 ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ 5 ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡ ಬೇಕಾಗಿದ್ದು ಐದು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಅವರಿಗೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ

ಏನಾಗಿತ್ತು ? ಸರಿಯಾಗಿ ಜನ ಬರಲಿಲ್ಲವೋ ಏನೋ. ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಪರ್ಸೆಂಟೇಜ್ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ನಿಜ. ನಾನು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಲ್ಯಾಕುನ ಸರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ರೊಟೇಷನ್ ಸಿಸ್ಟಂ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಅದನ್ನು ತೆಗೆದದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಎಲ್ಲ ಹೇಳಿದರು. ಕೆಲವು ಲೋಪದೋಷಗಳಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಸರಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಸಬ್ ಕಮಿಟಿ ಮಾಡಿ, ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಕೆಲವು ಸಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನದಲ್ಲಿದ್ದು ಏನೇನು ಸರಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಜನರಲ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ಸ್ ಹಾಗೂ ಪ್ರಮೋಷನ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದವರೆಲ್ಲರೂ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸಕರುಗಳ ಇಂಟರ್‌ಫಿಯರೆನ್ಸ್ ಇರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ತುಂಬಾ ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವಾದ ಮಾತು. ಇದನ್ನು ನಾನೂ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ, ಆದರೆ ಎಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ತೊಂದರೆಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾದುದು ನ್ಯಾಯವಾದುದು ಮತ್ತು ಇಂತಹವುಗಳನ್ನು ತರಬೇಕು. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತಾವು ವರ್ಗ ಮಾಡುವವರು ಅವನಲ್ಲ, ಇವನು ಎಂದು ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ಒತ್ತಡ ತರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಹಾಗು ಇನ್ನಿತರ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ವಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇಂತಹ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ತರದೇ ಇರುವುದು ಕ್ಷೇಮ. ಇದರ ತತ್ವವನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡುವಾಗ ನಿಯಮದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎರಡು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಇವರನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಏಕೆ ವರ್ಗಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಸಯನಕ್‌ರವರು ಒಬ್ಬರು ಬಿ.ಡಿ.ಒ. ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. We did it because he was there in Belgaum District for over 10 years. He might have been there in a particular post for only three months. But he so managed to be in the same district for over 10 years.

Sri H. D. Deve Gowda.—I can give a number of instances wherein the officers have been transferred in two three places within a month.

Sri D. Devaraj Urs.—That should not happen. If it has happened it is not correct. It is for us to rectify. I will be very happy if such instances are brought to my notice. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಶಾಸಕರುಗಳು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಂಟರ್‌ಫಿಯರ್ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಡಮೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿರಬಹುದು ಎಂದು ಅವರು ಮನವಿಯನ್ನು

ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಇದರ ಒಂದು ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ಕಾಪಿಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನಮಗೇ ಕಳುಹಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸರಕಾರ ಇಂತಹ ನೇರವಾದ ಮನವಿಗಳು ಬಂದಾಗ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾವು ಈಚೆಗೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

Sri B. B. Sayanak.—When that B. D. O. was transferred from Bijapur to Belgaum why the officers concerned did not know that he was serving within that division for more than 10 years ?

Sri D. Devaraj Urs.—I told you already the reasons, as to why we had to do it.

ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ಕಾಪಿಗಳನ್ನು ನಾವು ನೇರವಾಗಿ ತರಿಸುವುದರಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಇದರಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳೂ ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ, ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇದನ್ನು ಬೇಕೆಂದೇ ಸಪ್ರೆಸ್ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ತಪ್ಪು ಆಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಕೂಡಲೇ ನೋಡಿ ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. Even a lower official if he wants to seek redressal of his grievances we have never denied him a chance.

ಈಚೆಗೆ ಇದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಾನೂ ಕೂಡ ಎಷ್ಟೋ ಜನರನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರಿಂದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. I have received applications ; heard their grievances ; I have likewise taken steps to see that those things are brought to my notice

ಡೀಸೆಂಟ್ರಲೈಸೇಷನ್ ಆಫ್ ಪವರ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಆಗಲೇ ತಿಳಿಸಿದ್ದೆ. ಈಗ್ಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ದಿಂದೀಚೆಗೆ ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮಿಷನರುಗಳಿಗೂ ಡೀಸೆಂಟ್ರಲೈಸು ಮಾಡಿ ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತಹಶೀಲು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಕೆಲವು ಪವರುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ ಲೆವೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಡೀಸೆಂಟ್ರಲೈಸ್ ಮಾಡುವ ಪ್ರಪೋಸಲ್‌ಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಲು ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಮಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಎಂದರೆ ಇಂಟೆಗ್ರೇಷನ್ ಆಫ್ ಸರ್ವಿಸಸ್ ವಿಚಾರಗಳು. ಇದು 1957 ರಿಂದಲೂ ಬಂದಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ತಲೆನೋವಾಗಿದೆ. ಸಾವಿರಾರು ರಿಟ್ ಅರ್ಜಿಗಳು ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿವೆ, ಇಂತಹ ಎಲ್ಲ ಇಲಾಖೆಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ನಾವು ಎಲ್ಲ ಇಲಾಖೆಗಳ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಮುಗಿಸಿ ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕೈದು ಇಲಾಖೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸೀನಿಯಾರಿಟಿ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಅಷ್ಟೆ. ಇವೆಲ್ಲಾ ಗೊಂದಲಮಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ, ಇನ್ನು ಆರೇಳು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಡೀಸೆಂಟ್ರಲೈಸೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇವನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಪ್ರೋಸೆಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿವೆ.

ಆಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಅರುಮುಗಂರವರು 7,900 ಪೋಸ್ಟುಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಯೇಟು ಮಾಡಿದರು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಪೋಸ್ಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲ ಬಹಳ

ಹಿಂದಿನಿಂದ ಇದ್ದ ಪೋಸ್ಟುಗಳು. ಆದರೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ರೆಗ್ಯುಲರೈಸ್ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅದರ ಅಂಕೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರಬಹುದು, ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುವುದು ಇವೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬರೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದುದಲ್ಲ, ಇದು ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲೂ ಬಂದಿತ್ತು, ಆಗ ನಾವು ಇದ್ದೆವು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಸಲ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿತ್ತು, ಈಗ ಮತ್ತೆ ಐದನೇ ಸಾರಿ ಪುನಃ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಕೂಡ ಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬರೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳುವುದು ? It is not correct. I can only say that it has taken place over a period of eight to ten years. Only the temporary recruitments were regularised. The Hon. Member should also know that it is very difficult to say immediately as to how many of them belonged to a particular community. To start with I can give the percentage of S. C./S.T. representation.

Sri C. M. Arumugham .—Sir, you forget about Scheduled Caste and Scheduled Tribes. I know you are sympathetic to the S.C. and S.T. But the previous Governments have done great injustice to these people. But what I want to know is whether it is not a fact that out of the 7,900 posts regularised nearly 5,000 posts have gone to a single community?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರ್ :—ರೆಕ್ರೂಟಿಂಗ್ ಆಫೀಸರ್ಸ್ ಅಂದರೆ ಇಲಾಖಾ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಏನಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಟೆಂಪರರಿಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅವರು ಅಪಾಯಿಂಟ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, They are committing a breach of trust ಎಂದು ಆಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಯಾವ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ಅಪಾಯಿಂಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ತಾವು ಯಾವ ರೀತಿ ಜಸ್ಟಿಫೈ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಅವರು ಅಪಾಯಿಂಟ್ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ನೀವು ಹಿಂದೆ ಹೇಗೆ ರೆಗ್ಯುಲರೈಜ್ ಮಾಡಿದಿರಿ ? What are we to do for that? I am also a party to it. I do not try to blame Sri Veerendra Patil or Sri S. Nijalingappa. When I was the Minister, we did regularise about 3,000 appointments in the exigencies of service—we cannot help it. But to say that out of 7,900, 5,000 belong to one community is wrong. The appointing authority may know their castes. But, for the Government t is very difficult to know. I will, however, try to gather he information as far as possible whether it is a fact that bout 5,000 posts have gone to one single community.

But, I think it is utterly unthinkable and thoroughly wrong because it cannot happen like that. Anyway, I will get it verified. However, I say that to apportion the blame on one single officer Sri G. V. K. Rao is thoroughly wrong.

Sri C. M. Arumugham :—Please do not try to protect the officer!

Sri D. Devaraj Urs :—Until I find an officer to be bad or has done a mistake, it is my fundamental duty to say what is a fact and what is not a fact. I must protect the officer if it becomes necessary. He is not the person who is responsible for all this. He was Divisional Commissioner, Belgaum and Dharwar for two years each. How can one Divisional Commissioner be held responsible for appointments to these 7,900 posts ? ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಆಗಿರಬಹುದು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಹ ತರಿಸಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. If I were to mention something about scheduled castes and scheduled tribes, my friend Sri Arumugham should not get angry. We have to protect their rights as per the Constitution. It is not out of obligation we are doing it; it is a duty cast on us and we have got to do it. It is not as if we are doing some kind of a favour to them. Whenever Government is discharging its duties, if it feels to protect it, we have to be held responsible—officers and ourselves. ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮೀಷನರ್ ಆಫೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕ್ಲಾಸ್-1, ಕ್ಲಾಸ್-2 ಮತ್ತು ಕ್ಲಾಸ್-3 ಪೋಸ್ಟ್‌ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯಾಂಗದ ಪ್ರಕಾರ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಟೆಕ್ಷನ್ ಸಿಕ್ಕಿದೆ ಎಂಬುದು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬಿ. ಡಿ. ಒ. ಗಳನ್ನು ಅಪಾಯಿಂಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ 22 ಪರ್ಸೆಂಟ್‌ವರೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಸೇವಕರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ 18 ಪರ್ಸೆಂಟ್‌ವರೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಬ್ಲೇಮ್ ಮಾಡುವುದು ಅಷ್ಟು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಸಿದ್ದಯ್ಯ :—ತಾವು ಲೋಕಲ್ ಕ್ಯಾಂಡಿಡೇಟ್ಸ್ ವಿಚಾರ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್‌ನವರಿಗೆ ಮೀಸಲು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಪಿ.ಎಸ್.ಸಿ. ಅವರು ಅಪಾಯಿಂಟ್ ಮಾಡುವಾಗ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಮೀಸಲು ಸ್ಥಾನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಇದೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು ರೆಗ್ಯುಲರೈಜ್ ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಸಹ ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಮೀಸಲು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಆರ್ಟಿಕಲ್ 309ರ ಪ್ರಕಾರ ಏತಕ್ಕೆ ಪ್ರೊವೈಡ್ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ? ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಏತಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಹಿಂದೆ ಆಗಿದ್ದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ ? ಮುಂದೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡೋಣ.

ಇನ್ನು ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ಬಂದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕ್ರಿಟಿಸಿಸಮ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಿನ ಐ.ಜಿ.ಪಿ. ಅವರು ಆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಅನ್ನುವಂಥ ಶಹಭಾಶ್‌ಗಿರಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಗೋವಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅಂದಮೇಲೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನುಕೂಲ ಆದಂತೆ ಆಯಿತು. ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆಡಳಿತ ದೋಷಗಳಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮತ್ತು ಕೇಸ್‌ಗಳು ಬೇಗ ಬೇಗ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ನಿಧಾನವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಕೇಸ್‌ಗಳು ಹೋದವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಈ ವರ್ಷ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿವೆ ಎಂದು ಕ್ರಿಟಿಸಿಸಮ್ ಮಾಡಿದರು. ಕೇಸ್‌ಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎರಡು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬಹುದು. ಜಾಸ್ತಿ ವಿಜಿಲೆಂಟ್ ಆಗಿದ್ದರೆ ಕೇಸ್‌ಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತವೆ ; ಲೆಸ್ ವಿಜಿಲೆಂಟ್ ಆದರೆ ಕೇಸ್‌ಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಕಾರಣವನ್ನು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಡಬಹುದು ; ಏನೆಂದರೆ ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಬಂದಂಥ ದೂರುಗಳನ್ನು ದಾಖಲು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಕೇಸ್‌ಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದು, ಅಥವಾ ಬಂದಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ದಾಖಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಕೇಸ್‌ಗಳು ಜಾಸ್ತಿ ಯಾಗಬಹುದು; ಆದರೆ ಬಂದಂಥ ಕೇಸ್‌ಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ನಮ್ಮ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕೇಸುಗಳು ದಾಖಲಾಗಿವೆ, ಎಷ್ಟು ಕೇಸುಗಳ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ನಡೆದಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ,

ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವೇಗೌಡರು ನಂದಗುಡಿ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ರಾಂಗ್‌ಫುಲ್ ಕನ್‌ಫೈನ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಬಾಳಪ್ಪ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಇದು ಕಾಲ್ ಅಟೆನ್‌ಷನ್ ನೋಟೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಬಂದಿತ್ತು. ಬಾಳಪ್ಪನವರನ್ನು ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದ್ದು ಲೀಗಲ್ ಆಗಿ ಪ್ರೂವ್ ಆಗಿ ಒಂದು ತೆಫ್ಟ್ ಕೇಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಸಸ್ಪೆಕ್ಟ್ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅದು ಸಾಬೀತು ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಕೇಸು ರಾಂಗ್‌ಫುಲ್ ಕನ್‌ಫೈನ್‌ಮೆಂಟ್ ಅಲ್ಲ.

ಅದೇ ರೀತಿ ಕುಣಿಗಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕರ್ಫ್ಯೂ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು 3–4 ಸಾರಿ ಜಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಟೆನ್‌ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಜಾತಿ ಜಗಳ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಆ ರೀತಿ ಕರ್ಫ್ಯೂ ಹಾಕುವುದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದರೆ ಅದು ಬರೀ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜಾತಿಮತಗಳ ಘರ್ಷಣೆ ಆಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸು ವುದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸೆಂಟಿಮೆಂಟಲ್ ಆಗಬಾರದು, ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ತಿರುಪತಿ ವೆಂಕಟರಮಣ ಟೆಂಪಲ್‌ನಲ್ಲಿ ನಾಮಹಾಕುವುದು " ವಿ " ಷೇಪ್ ಇರಬೇಕೇ, ' ಯು ' ಷೇಪ್ ಇರಬೇಕೇ ಎನ್ನುವ ಜಗಳ ಬಂದು ಅದು ಇನ್ನೂ ಪೂರೈಸಿಲ್ಲ. ಅದು ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟಿನವರೆಗೂ ಹೋಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿಲ್ಲ.

Some section of the people have gone to the Supreme Court in respect of putting ' Namas to Lord Venkateswara'. One section wants that ' U ' shape ' nama ' to be put and another section wants ' V ' shape ' nama ' to be put. When

we have gone to such an extent in such simple matters, what about other matters ? ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇದನ್ನು ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಜಾತಿಮತಗಳ ಜಗಳ ಆಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡೋಣ. ಇಂಥಾ ಕೇಸುಗಳಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸಿನವರು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತದೆಯೋ ? ಇಂಥಾ ಜಗಳವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಮುಖಂಡರು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬರಬೇಕು. ಮೈನಾರಿಟಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥವರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರು ಹೆಚ್ಚು ಸಹನೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅನುಕಂಪವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ನಾನು ಜನರನ್ನು ಅದನ್ನು ಬೇಡುತ್ತೇನೆ. ಪೊಲೀಸಿನವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸಫಲವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಎಲ್ಲರ ಸಹಕಾರವೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಂಪ್ಲೇಂಟ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ

1972–73 Cases registered of Cognisable offences	45,160
End of 1972 do	5,955 cases
1973 Cognisable offences ...	9,518
Offences under investigation	2,887
Total cognisable offences under investigation over 4 months 4,528	
Less than 2 months	8,059

ಇದರಿಂದ ಪೊಲೀಸಿನವರು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರದ್ಧೆವಹಿಸಿ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂದು ಜರೂರಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಆಮೇಲೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವೇಗೌಡರು ಎಂ.ಎಸ್.ಇ.ಬಿ. ಯ ಒಬ್ಬ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಅನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಸವಯ್ಯ ಎನ್ನುವ ಪಿ.ಎಸ್.ಐ ಅವರ ಹೊಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಸಸ್ಪೆನ್‌ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಆ ಕೇಸನ್ನು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಅವರಿಗೆ ಅನುಮತಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಇದೆ.

We have not taken a final decision because I have got a report from the IGP. We are subjecting that report to the scrutiny of the Law Department. After scrutiny, we will take a final decision. ವಿಟ್‌ನೆಸ್ ಟ್ರಯಲ್ ಡಿಲೇ ಅಗಿ ಆ ಕೇಸು ಪೋಸ್ಟ್‌ಪೋನ್ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ವಿಟ್‌ನೆಸಸ್ ಟೈಮಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಟ್ರೈಯಲ್ ಡಿಲೇ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಇಂಥಾ ಒಂದು ವಿಟ್‌ನೆಸ್ ಅನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡುಬರಬೇಕಾದರೆ 2 ರೂಪಾಯಿ ಭತ್ಯವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೇಸಿಗೆ ಭತ್ಯ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನನ್ನು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕೇಸಿಗೆ ವಿಟ್‌ನೆಸ್ ಆಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಆ ಕೇಸಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅವರು ಭತ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ವಿಟ್‌ನೆಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಭತ್ಯವನ್ನು ಕೊಡದ್ದಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅತೃಪ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. No DA is paid to the witnesses. They have to go spending their own money. I am asking the

concerned Department to go into this question. It is not fair that such witnesses should not be paid any 'batta'.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ:—ಅಪೋಜಿಟ್ ಪಾರ್ಟಿಯವರು ಭತ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಕೇಸು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ.

Sri D. Devaraj Urs:—I do not know why this system developed like this. I had to go to a court as a witness in a criminal case. I came to know then that I was not paid any 'batta'. I was surprised to know. How can we ask a witness to go to a court without payment of 'batta'? I have asked the Department to examine this matter.

ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದ ಮಾರ್ವಾಡಿ ಒಬ್ಬರ ಕೇಸು ಮತ್ತು ರಾಣಿ ಬೆನ್ನೂರು ಕೇಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಮಾರ್ವಾಡಿ ಕೇಸು ಬಂದಿತ್ತು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಸಿ.ಐ.ಡಿ. ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ವರನ್ನು ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ನಡೆಸಿದೆ. ಈಗ ಅದು ಕಂಪ್ಲೀಟ್ ಆಗುವುದರಲ್ಲಿದೆ. ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಬಂದಮೇಲೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾರೇ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ ರಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡದೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಆ ರಾಣಿ ಬೆನ್ನೂರು ಕೇಸಿನಲ್ಲಿ ಇಮ್ಮಿಡಿಯೆಟ್ ಆಗಿ ಮೆಜಿಸ್ಟೀರಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಮಾಡು ವುದಕ್ಕೆ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರು ಗೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ. We have kept three police officers under suspension. We have kept under suspension one Tahsildar and we have ordered for the suspension of one Doctor. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಅನುಮಾನವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರು ಯಾರು ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿ ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಇಂಪಾರ್ಷಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರು ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಾಗ ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಮುಂದೆಯೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಕಂಪ್ಲೇಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವು ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ಸಾರಿ ಕೇಳಿದರೆ ದೂರುಗಳು ಬಂದಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಾವು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಂದರೆ ಕಂಪ್ಲೇಟ್ ಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ ಬರೆದು ಕೊಡಬೇಕು. ಮೂರು ವಿಧವಾದ ಚಲನ್ ಹಾಗೂ ರೆಸೀಟ್‌ಗಳನ್ನು ಅದರ ದಾಖಲಾತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಕಂಪ್ಲೇಂಟ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಮುಚ್ಚುಮರೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾದ ಒಂದು ಹೊಸ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಈಗ ನಾವು ಇಂಟ್ರಡ್ಯೂಸ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಇನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ನಾಗಣ್ಣನವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಹೋಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತಕ್ಕ ದೋಷಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಕೆಲವು ಹೋಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮಟಕಾ ಗ್ಯಾಂಬ್ಲಿಂಗ್ ಬಹಳವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಹೋಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ದುರ್ವ್ಯವಹಾರವು ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಆ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದು ಆಧಾರ ರಹಿತವಾದುದಲ್ಲ. ಶೇಕಡ 70

ಅಥವಾ 75ರಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈ ಆಟವನ್ನು ಆಡುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಾವೇನೂ ಅನುಮಾನಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಪೋಲೀಸರ ಲೆವೆಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ಣವಾದ ಜಾಗೃತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಇಲ್ಲದೇ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದವರೂ ಸಹ ಅದನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಇರಬೇಕಾದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒಪ್ಪುತ್ತೆ ನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈಗ ಸರ್ಕಾರದ ಗವಂನವನ್ನು ಇತ್ತಕಡೆಗೆ ಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ನನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ :—ಕೆಲವಾರು ಜನರಲ್-ಕ್ಲಬ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಆಟ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇಂತಹ ಕ್ಲಬ್‌ಗಳು ಇವೆ.

Sri D. Devaraja urs :—There is force in what you say. Recently we got it investigated and there must be some truth in it.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ :—ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ನಾಗಣ್ಣನವರು ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಈಗ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುವುದೂ ಉಂಟು. ಮಫ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಚಪಲವಾಗಿ ಆ ರೀತಿ ಕೇಳುವುದೂ ಉಂಟು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರಾಗವಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್ :—ಅದು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯನವರ ಅನುಭವ, ಕುಮಾರಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಉಪ್ಪಿನ್ ಅವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಅವರು ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದೇನು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ, ಅಲ್ಲಿನ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಅವರ ವರದಿಯ ಆಧಾರವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸಸ್‌ಪೆಂಡ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಪೂರ್ತಾ ಹಷಪ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳದು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ತಪ್ಪು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬಿಡೋಣ.

ಇನ್ನು ನಾಗಮಂಗಲ ಕೇಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಲಂಕಷವಾದ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. We got it enquired and it was found that what I had stated previously is correct.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಟಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ :—ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ನಾಗಮಂಗಲದಲ್ಲಿ ಆ ಒಂದು ಕೇಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲೇ ವಿಚಾರಮಾಡದೆ, ಅತಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪೋಲೀಸಿನವರು ಗೋಲೀಬಾರ್ ಮಾಡಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಇದುವರೆಗೂ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಪೋಲೀಸಿನವರಿಗೂ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಾಪಾಯ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಗೋಲೀಬಾರ್ ಆಗಿರುವುದು ಹುಡುಗಾಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ, ಅವರು ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೀರಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಸುಳ್ಳು ವರದಿಗಳನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಂದುಕೊಟ್ಟರೆ, ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಓದಬೇಕು. In the light of the report of the Magistrate, the previous report prepared by the Police is found to be absolutely false.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್ ;—ಅವರು ತಂದೊಡನೆ ಇಲ್ಲಿ ಓದಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಮಾನ ಬಂದರೆ ಸಿ. ಐ. ಡಿ. ರಿಪೋರ್ಟ್ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಪುನಃ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟೀರಿಯಲ್ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನೇ ಹೇಳಿದರೂ ಕೂಡ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಏನೊಂದು ಮನೋಭಾವ ಇದೆಯೋ ಅದನ್ನು ನಾನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆಂದು ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾವು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಪರ್‌ಸಿಸ್ಟ್‌ಮಾಡಿ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ತಮಗೆ ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳು ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು, ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇದನ್ನು ಪರ್‌ಸಿಸ್ಟ್ ಮಾಡುವುದರಿಂದ, ಆ ತರಹ ಕ್ರಿಟಿಸಿಜಮ್ಸ್‌ನ್ನು ನಾನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಟಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ :—ಸುಳ್ಳು ವರ್ತಮಾನವೆಂದು ಗೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ, ನೀವು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

Sri M. S. KRISHNAN.—You say that the matter was investigated and there is some truth in it. There is another report quite opposite to it. You collected information and sent it to the department and the department wrote it back saying that it is found correct. The real truth is somewhere else. How to get over this ?

Sri D. DEVARAJ URS.-If it is possible we shall get it re-investigated. Somewhere we must strike a balance. We will certainly get it examined again.

ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತಪ್ಪು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಒಂದು ಪರ್ಟಿಕ್ಯುಲರ್ ಇನ್‌ಸ್ಟೆನ್ಸ್ ಬಿಡಿ. ಜನರಲ್ಲಾಗಿ ಟ್ರೂತ್ ಆಗಿ ಇರುವುದನ್ನು ಹಷಪ್ ಮಾಡುವುದು ಇರುತ್ತದೆ. ತಪ್ಪು ಹೇಳುವವರೂ ಸಹ ಇದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಈ ಕೇಸ್ ಕೋರ್ಟಿನ ಮುಂದೆ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಲೇ ಬ್ಯಾಲೆನ್ಸ್ ಮಾಡಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟು ಇಷ್ಟು ಎಂದೇನೂ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕೇಸ್ ಜೆನ್ಯೂನ್ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುವಾಗ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾವೇನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಿ.ಐ.ಡಿ. ಬ್ರಾಂಚ್‌ನಿಂದ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು :—ಹಿಂದೆ ಸತ್ತುಹೋದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕರೀಗೌಡರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಒಂದು ಕಾಲ್ ಅಟೆನ್‌ಷನ್ ನೋಟೀಸ್ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೆ. ನಾನು ಆ ಒಂದು ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೀರಾ ? ಅವರು ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಲಾರಿಯಿಂದ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತರು. ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಪ್ರೈಮಾಫೇಸಿ ಕೇಸ್. ಪೋಲೀಸರ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಸುಳ್ಳು ಎಂಬುದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಅಂದಮೇಲೆ ಟ್ರೂತ್ ಯಾವುದು? ಅವರು ಓಡುತ್ತಾ ಇರುವ ಲಾರಿಯಿಂದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೆ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಕೇಸ್ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಕಾನೂನು ಖಾತೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್ :—ಈ ಕೇಸ್ ಕೋರ್ಟಿನ ಮುಂದೆ ಇದೆ. ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ there is one portion of dead wood, and that is a well-known fact. ಪೋಲೀಸ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲರಿ ಇಂಪ್ರೂವ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೊಸದಾಗಿ

ಸಬ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಲೆವೆಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ರೆಕ್ರೂಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದವರನ್ನು ಈಗ ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಯುವಕರು ಈಗ ಇದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಇಂಪ್ರೂವ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಪೋಲೀಸ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳ ಕ್ವಾಲಿಫಿಕೇಷನ್ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡ್ ಇರಬೇಕೆಂದು ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅವರು ಲಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅವರು ಕಲಿತುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕಲಿತಿರಬೇಕು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾ ಅರ್ಹತೆ ಇರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ತಾವು ಒಪ್ಪುತ್ತೀರೆಂದು ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ತಾವು ಈ ಪೋಲೀಸ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೆಬಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಮಿನಿಮಂ ಕ್ವಾಲಿಫಿಕೇಷನ್—ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಆನ್ನಾದರೂ ಇಡುವುದು ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. I do not know whether we have already taken a decision. Anyway, we are going to take that decision, if it is not already taken. ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಪೋಲೀಸ್ ಖಾತೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವಿಶೇಷವಿದೆ, ಅದನ್ನೂ ತಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅದು ಏನೆಂದರೆ—ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ 1973–74ರ ಬಡ್ಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಹಣ 14 ಕೋಟಿ 35 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ. ಇದೇ ಬಾಬಿಗೆ ಕಳೆದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ 1972—73 ರರಲ್ಲಿ 10 ಕೋಟಿ 70 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಮಾತ್ರ. ಇದನ್ನು ತಾವು ನೋಡಿದರೆ ಕಳೆದ ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಚಾಲ್ತೀ ಸಾಲಿಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಏನು ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ತಮಗೇ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಇಲಾಖೆಯ ಬಡವಾಣಿಗೂ ಮತ್ತು ನೌಕರರ ಸಂಬಳ ಸಾರಿಗೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಡ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. All these matters are being looked into. ಮಾನ್ಯ ಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರು ನೆನ್ನೆ ಹೇಳಿದ ಪಾಯಿಂಟನ್ನೂ ಕೂಡ ನಾನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾವು ಈ ದಿವಸ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಖರ್ಚುಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಣ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 3 ರಷ್ಟು ಆಗುತ್ತದೆ. ಪರ್ ಕ್ಯಾಪಿಟಾ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಂಡಿಚರ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅದು ಶೇಕಡ 4.70 ಆಗುತ್ತದೆ. The cost per policeman is 4523. Per capita expenditure on Police during 1972–73 was 370 and the cost per policeman was 3753, whereas now it is 4523. Now take Andhra Pradesh for instance. Their total budget is Rs. 412 crores. ಆಂಧ್ರದವರು ಪೋಲೀಸ್ ಬಾಬಿಗೆ ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು 19 ಕೋಟಿ 12 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಅಂದರೆ ಅದು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ವರಮಾನದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 4 ರಷ್ಟು ಆಯಿತು. ಈ ವರ್ಷ ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಪರ್ ಕ್ಯಾಪಿಟಾ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಂಡಿಚೆರ್ 4.47 ಆಗುತ್ತೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಇದು 4.15 ಇತ್ತು. ಇನ್ನು ತಮಿಳು ನಾಡಿಗೆ ಬಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ವರಮಾನದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ನಾಲ್ಕರಷ್ಟನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ವರಮಾನದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 5ರಷ್ಟನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. As compared to Andhra, Tamil Nadu and Kerala, the percentage is less here. But that does not mean that we should not improve their lot, but so far as the

numerical strength is concerned, we have kept it at a minimum point. May be they have their own reasons. I am not trying to cast any criticism against them. But comparatively, we are in this position.

ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಏನು ಹೇಳಬಹುದೆಂದರೆ–ಹೋಂ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಟೆಕ್ನಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಇಂಪ್ರೂವ್ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. We have got two Training Centres. That also is one step forward. ಆಗಿಂದಾಗಾ ಸದರನ್ ಜೋನಲ್ ಕಾನ್‌ಫರೆನ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. We are considering how to evolve a common method of controlling disturbances-communal and other disturbances. We are trying to evolve certain pattern of tackling this problem and we are also thinking of having a special battalion in the Armed Police. That is now being finalised.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ :—ಈಗ ಹೋಂ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಕೈಲಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಕೈಹಾಕಬಹುದೆ ? You have to see that Law and Order is maintained. But if some other Ministers begin to interfere, is it correct and would you condone it?

Sri D. DEVARAJ URS.—I agree with the hon. Member that so far as the Home Department is concerned, nobody shall interfere, except the Home Minister. Such things have not come to my notice. You are at liberty to bring it to my notice. Orders must go through me and the Secretary.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ :—ನೆನ್ನೆಯ ದಿವಸ ನಾನು ತಮಗೆ ಎಚ್. ಎಂ. ಟಿ. ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರೂ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಅಜೀಜ್ ಸೇಠ್ ಅವರು ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದ್ದೆ ...

Sri D. DEVARAJ URS :—Supposing the Labour Minister or any other Minister has anything, he has to get things done through me and the Home Secretary. Nobody else can directly pass orders at any level.

A sum of Rs. 45 lakhs 25 thousand is given as grant-*cum*-loan. This is used in respect of modernising the Police Department, motor vehicles, wireless equipment, Forensic Science Laboratory and F.P.B.

The question of uniforms is also before us and we are presently doing it.

Sri M. S. KRISHNAN :—After the Tukol Commission's recommendations, they have stopped the allowances which were being given. Now, it is being given only to those above the level of Circle Inspectors.

Sri D. DEVARAJ URS :—We are insisting on Refresher Course for the Constabulary, because, otherwise, they will lose touch with whatever they have learnt. In addition, we have a proposal to adopt an Industrial Security Scheme also.

Sri M. S. KRISHNAN :—Do not do it, because in this connection there has already been a lot of discussion in the Parliament and many persons including your own partymen have spoken against it. They have said that this would result in too much power being given, which would be misused totally.

Sri D. DEVARAJ URS :—In case it has to be done, we will consult labour leaders, discuss the matter with them and then come to a decision. But I have to get a promise from the labour leaders that they will see that peace is maintained. Labour Unions are there and Trade Unionism is there. I am not coming in the way of labour exercising their legitimate rights, but they should not resort to violence. That is the one thing with which, I think, the whole House will agree.

Sri M. S. KRISHNAN :—This morning paper carries a news that the Chief Minister had called the leading industrialists of our country on 2nd May to discuss the industrial relation situation in the State, etc. I would request him to have a similar meeting of all the trade union leaders of the State and see that a discussion ensues on the question of labour relation with the management, etc.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಒಂದೇ ಸಲ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆಸಿದರೆ ಜಗಳವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮೊದಲು ಅವರನ್ನು ಕರೆಸಿದೆ, ತಮ್ಮನ್ನೂ ಕರೆಸಲಾಗುವುದು. ಟ್ರೈಪಾರ್ಟೈಟ್ ಮೀಟಿಂಗ್ ಮಾಡುವುದು ಎಲ್ಲರೂ ಕಲೆತು ಮಾತನಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನಮಗೂ ಇದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಬೇಜಾರು ಪಡಬಾರದು.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ :—ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳನ್ನು ಐ. ಜಿ. ಪಿ. ಮಾಡುವಿರಾ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್:—ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದರು, ಹೆಂಗಸರನ್ನು ಪೋಲೀಸು ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನೇಮಕಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ :—ಗಂಡಸರು ಐ. ಜಿ. ಪಿ. ಆದರೆ ಅವರು ದನವಿನಂಥ ಮನುಷ್ಯರು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸು ಇಲಾಖೆ ಲಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ ಕಾಪಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಾದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ, ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಸಹಾಯ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಕಾನೂನುಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಲ್ಯಾಂಡ್ ರಿಫಾರಮ್ಸ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುವ ಭೂ ಕಾನೂನು ಬರುವುದು, ಅದನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಎನ್‌ಫೋರ್ಸ್ ಮಾಡುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭ ವಲ್ಲ. ಆದರಲ್ಲೂ ಗೇಣಿದಾರರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಕೊಡುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಡವರಿಗೆ, ಹರಿಜನರಿಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಕೆಲವರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿರು ವರು, ಅವರು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಗುವಳಿ ಚೀಟಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಭೂಮಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋದರೆ ಬಲಿಹಾಕುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೆದರಿಸುವುದುಂಟು. ಇದೆಲ್ಲಾ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕಾದರೆ ಕೆಲವು ಪೋಲೀಸರ ಸಹಾಯ ಬೇಕು. ಕೆಲವರು ಭೂ ಮಾಲೀಕರಿದ್ದಾರೆ, ಅವರು ಬಡವರಿಗೆ ಭೂಮಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮಠಾಣ ಹಂಚುವಾಗ ಆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಬೇಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವವರು ಹಿತ್ತಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವವರು ಜನರು ಆ ಜಾಗವನ್ನು ಸುಫರ್ದಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೋದರೆ ಹೆದರಿಸುವರು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಸಹ ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಮ್ಮನಿರುವರು. ರೆವೆನ್ಯೂ ಆಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಪೋಲೀಸು ಅಧಿಕಾರಿ ಇದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳೂ ಇವೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್ ಆದರೂ ಇದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು, ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್ ಸದಸ್ಯರು ಇದಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಂ. ಎಲ್. ಎ. ಗಳ ಲೆವೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಮಿಟಿಯಾದರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಯೋಚನೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. 10 ಅಥವ 15 ಜನ ಸೇರಿಸಿ ಒಂದು ಸಮಿತಿ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡ ಬೇಕು. ಹೋಬಳಿಯಿಂದ, ಮತ್ತಿತರ ಕಡೆಗಳಿಂದ ನಾನಾ ದೂರುಗಳು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬರುವುವು, ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ, ಸಿಮೆಂಟು, ಆಹಾರಧಾನ್ಯ, ಸಕ್ಕರೆ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಹಂಚಬೇಕಾಗುವುದು, ಇದಕ್ಕೆ ಅವರ ಸಹಾಯ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಇಂಥ ಕೆಲವು ಪದಾರ್ಥಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಇದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಲೋಪದೋಷಗಳಿರುವಾಗ ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಲು ಒಂದು ಸಮಿತಿ ಇದ್ದರೆ ಉತ್ತಮ. ಜಮೀನು ಹಂಚಲು ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಗ್ರಾಂಟ್ ಕಮಿಟಿ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಅನೇಕ ದೂರುಗಳು ಬರುವುದರಿಂದ ಅವನ್ನು ಗಮನಿಸಲು ಒಂದು ಸಮಿತಿ ಇರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ನಮಗೆ ಅನೇಕ ದೂರುಗಳು ಬರುವುವು, ಎಂ. ಎಲ್. ಎ. ಗಳ ಕಷ್ಟ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ, ಅವರಿಗೆ ಅನೇಕ ದೂರುಗಳು ಬರುವುವು. ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಸಲಹೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮೇಲಧಿಕಾರಿ ಗಳ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡಿ ಒಂದು ಸಮಿತಿಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಾದವರನ್ನು ನಾಮಿನೇಟ್ ಮಾಡಿದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನುಕೂಲವಾಗಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಹೋಬಳಿವಾರು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಸಮಿತಿಯವರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸಲಹೆಮಾಡುವರು. ಹೀಗೆ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ನಾಳೆ ಯಾರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮೋಟಿವ್ ಅಟ್ಯಾಚ್ ಮಾಡಬಾರದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ವೆಂದರೆ ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡೋಣ.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ :—ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯವಿಲ್ಲದಿರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಂತೋಷ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ರಾಜಕೀಯ ಇದರಲ್ಲಿ ಬೇಡ. ಸಕ್ಕರೆ ಹಂಚಿಕೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ಲಿಂಗೇಗೌಡರು ಹಂಚಿಕೆ ಮುಂತಾದ್ದು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ ವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾನೂನು ಇಲ್ಲ. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಿರುವರೆಂದೂ, ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಸರಿಯಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಮಾರಿಕೊಳ್ಳುವರು ಎಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಎಲ್ಲಾದರೂ ತಪ್ಪಿದರೆ ತಿದ್ದೋಣ ಅನ್ಯಾಯ ಯಾರು ಮಾಡಿದರೂ ಒಂದೇ. ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷವಾಗಲಿ ಇತರ ಪಕ್ಷಗಳವರಾಗಲಿ ಯಾರೇ ಅನ್ಯಾಯಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಯಾರು ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ತಪ್ಪೇ.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ :—ತಮ್ಮ ಸಲಹೆಯೇನೋ ಒಳ್ಳೆಯದೇ, ಇದರಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವಾಗುವುದು.

ಶ್ರೀ ಡಿ ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಆಮೇಲೆ ಕ್ರೈಮ್ಸ್ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಶಾಮಣ್ಣ ನವರು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ನಿಜ. This is a phenomena of the whole country. In our State also there is a rise of 15 to 16% from last year. This is not abnormal. Normal increase is there all over the country.

ಆಲ್ ಇಂಡಿಯ ಫಿಗರ್ಸ್ ಕೂಡ ಹೀಗೇ ಇವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಿದು. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಕ್ಷಾಮ ಮುಂತಾದ್ದು ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಬಹುದು, ಸೈಕಲಾಜಿಕಲ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರ್ಸ್ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಆದರೆ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯೂನಲ್‌ರೈಟ್ಸ್ ಮುಂತಾದ್ದು ಆಗಿದ್ದರೂ ಒಂದು ಸಂತೋಷದ ವಿಚಾರವೇನೆಂದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗಲಭೆ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋದ ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಈಗ ಇಲ್ಲ, ಇದನ್ನು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೃಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ಇದರಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಟಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ :—ವಿರೋಧಪಕ್ಷಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ನಾವು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಆದರೆ ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಒಂದು ಅಂಡರ್‌ಸ್ಟಾಂಡಿಂಗ್‌ಗೆ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಯುವಕರು ಅವರ ಪಾಠಪ್ರವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ನಿರತರಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಜನಾಂಗವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬರಲಿ ಇದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉಪಯೋಗವಾಗುವುದು ಇದೆ. ದೇಶಕ್ಕೆ, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂಥ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸೋಣ. ಅವರ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಅಡ್ಡ ದಾರಿಗೆ ಎಳೆಯುವುದು ಬೇಡ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವರೀತಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡು ವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧ. ಇದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹವಾದ ವಿಚಾರ. ನಮ್ಮ ಯುವಕರು ಹೆಚ್ಚು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಗಲಭೆ, ಗೊಂದಲಗಳು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಶಾಂತರೀತಿಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ, ಮುಂದೆಯೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಆಶೆ. ಅವರು

ಅವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅರಿತು ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ, ನಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಕಾಂಪ್ಲಿಮೆಂಟ್ಸ್ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯಸದಸ್ಯರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ಸಿದ್ದಪ್ಪ :—ಸಿಟಿ ಪೋಲೀಸ್ ಬಗ್ಗೆ, ಬ್ಯಾಂಕ್ ದರೋಡೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಅದರಲ್ಲಿ ಐದು ಕೇಸಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕನ್‌ವಿಕ್ಷನ್ ಆಗಿದೆ. In Vijaya Bank case the entire amount was recovered.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ :—ಸಿಟಿ ಪೋಲೀಸ್ ಏನು ಇದೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಸಬ್‌ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್‌ಗಳು 10-20 ವರ್ಷವಾದರೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿ ಹೊರಗೆ ಹಾಕುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

Sri D. DEVARAJ URS:—That suggestion is a welcome suggestion. I will ask the I. G. P. go into to the question and take suitable steps to remedy the present situation.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ :—ಎಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಾಖೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆ ಇದ್ದಾರೆ. 25ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ಒಂದೇ ಕಡೆ ಇದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಮಾಡೋಣ, ಆಮೇಲೆ ಬೇರೆಯವರದನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ, ಹೆಚ್ಚು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ನಡೆಯಬೇಕು, ಹೆಚ್ಚು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕು, ಲಾ ಅಂಡ್ ಆರ್ಡರ್ ಮೇಂಟೇನ್ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ತೀವ್ರತರವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ತಮ್ಮ ಸಲಹೆ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಸೋಣ.
ಆಮೇಲೆ ಅಬ್ಕಾರಿ, ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ,

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ :—ಮರ್ಡರ್ ಕೇಸ್‌ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಲೇ ಔಟ್ ಕೇಸ್, ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಗಿದೆ. The judge has made certain references and observations. When courts have made references to officer's behaviour or method of investigating the cases, or of omission or commission, I want that the appropriate authorities should look into it and take cognisance of what the court has said.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಜಡ್ಜಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಕೇಸುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ವರ್ತನೆ ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದು—ಅಬ್ಸರ್ವೇಷನ್ಸ್ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ—ಟೀಕೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಅದೆಲ್ಲವನ್ನು ತರಿಸಿನೋಡಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಮೇಲೆ ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಈಮಧ್ಯೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದೆ, ಅದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು ಎಂದು ನನ್ನ ಆಸೆ. Suitable action should be taken against the officer concerned ಎಂದು I have introduced that system. It may be there. ಅದನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನನ್ನ ಆಸೆ ಇದೆ. ಹಾಗೆ ಆದರೆ

ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಇಷ್ಟದ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಸುವುದು ತಪ್ಪುತ್ತದೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಪೋಲೀಸ್ ಮೊರೇಲ್ ಅನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೇಂಟೇನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕ ವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ :—ಕೆಲವು ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಆದರೆ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಮೊರೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥ ಕೆಲವು ಸಬ್‌ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ಕಾನ್‌ಫಿಡೆನ್‌ಷಿಯಲ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಬರೆದು ಹ್ಯರ್‍ಯಾಸ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ದಯಮಾಡಿ ತನಿಖೆ ಮಾಡಿ, ಸುಮ್ಮಸುಮ್ಮನೆ ಕಾನ್‌ಫಿಡೆನ್‌ಷಿಯಲ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಬರೆದು ತೊಂದರೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಇಂಥ ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಆಕ್ಷನ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು 15 ಜನ ಸಬ್‌ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ನೋಟೀಸ್ ಇಷ್ಯೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಎನ್ನತಕ್ಕ ವರದಿ ಬಂದಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಒಂದು ವಿಚಾರ, ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಟರ್ ಫಿಯರ್ ಆಗದೆ ಇರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್:—ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ತಾವು ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ಇಂಥಿಂಥ ಹುದ್ದೆ ಬೇಕು ಎಂದು ಎಂ. ಎಲ್. ಎ. ಗಳು, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅದೆ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲವು ಸಬ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್‌ಗಳು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅವರ ಮೇಲೆ ಕಾನ್‌ಫಿಡೆನ್‌ಷಿಯಲ್ ರಿಪೋರ್ಟು ಬರೆದು ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಅದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಹೇಳಿದರು ಎಂದು ಅದರಂತೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ, ಇವರ ಹತ್ತಿರ ಒಬ್ಬರು ಬರುತ್ತಾರೆ, ಅವರು ಪುನಃ ಬೇರೆಯವರ ಹತ್ತಿರವೂ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಿರದವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮದ್ದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ, ಹೀಗೆ ಅವರು ಪರ್ಸಿಸ್ಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಅಧಿಕಾರಿ ಖುದ್ದಾಗಿ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ನೋಡಬಹುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮಿಲಿಟರಿ ಡಿಸಿಪ್ಲಿನ್ ಇಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ದೇಶದ ಆಡಳಿತ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್‌ಗಳು, ತಮ್ಮನ್ನು ಸ್ಪೆಷಲ್ ಬ್ರಾಂಚ್‌ಗೆ ಹಾಕುವುದು ಬೇಡ, ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ಬ್ರಾಂಚ್‌ಗೆ ಹಾಕುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾರೆ. Then, Why should we have Special Branch and Investigation Branch ?

ಒಂದೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 30 40 ಜನ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ.ಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ದಯಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸಹಕಾರ ಕೊಟ್ಟು ಅವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕು. ಅವರು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಇರಲೀ, ಅವರ ರೆಪ್ರಸೆಂಟೇಷನ್ ಅನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನನಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಿ, ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಕಾಗದ ಬಂದರೂ ಸಹ ನಾನು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ತಯಾರು ಇದ್ದೇನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ವಿನಾಕಾರಣ ಏನೇನು ಕಷ್ಟ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಅದನ್ನು ಸರಿ ಮಾಡೋಣ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದೊಂದು ಸಲವೂ ಏನಾದರೂ ನೆಪ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಓದಿಸಬೇಕು, ಕಾಯಿಲೆ ಎಂದುಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಅವರವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಓದಿಸಬೇಕು. Let us all mend this by

mutual understanding and co-operation. That is my plea before you.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜು ಇದೆ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಲೇಜು ಇದೆ, ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಲೇಜು ಇದೆ. ಇನ್ನೂ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅವುಗಳು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರು ನಮಗೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಒಂದು ಕಡೆ. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಯಾವುದಾದರೂ ಸರ್ಕಾರದ ನೌಕರಿ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ಸಂತೋಷಪಡುವಂತಹವರೂ ಇದ್ದಾರೆ ಅಂತಹ ಸಮಾಜವೇ ಬೇರೆ ಈಗ ಇದೆ, ಕೆಲವರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೇಳುವುದೂ ಉಂಟು. ಅದು ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯಬೇಕು. ಅಂಥಾದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾವು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆಯೇ ? ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಎಂ. ಎಲ್. ಎ. ಗಳೇ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದೂ ಉಂಟು. ಅದನ್ನೂ ಕೂಡಾ ನಾವು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರಿಗೆ ಬಡವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಎಷ್ಟು ಮಮತೆ ಇದೆಯೋ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ನಮಗೂ ಇದೆ. ಯಾರ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾರ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಬಾರದೋ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಯಾರೇ ಆಗಲೀ ಮಿಸ್‌ಯೂಜ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಲ್ಲ. ಎಮರ್ಜೆನ್ಸಿಯಾದರೆ ಊಟಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಆರ್ಮಿ ತರಹ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದ ನೌಕರರು ಏನಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ತೊಂದರೆಯಾದರೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಮಾರುತ್ತಾರೆ. ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಿಯಾದರು ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ಮಾಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಕೈ ಮುಗಿದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ದಕ್ಷತೆ ಬೇಕು, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಬೇಕು, ಇಂಪಾರ್ಷಿಯಾಲಿಟಿ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಸರ್ಕಾರ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸೂಕ್ತವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಒಬ್ಬನದೇ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇಲ್ಲ. ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದಯಮಾಡಿ ಸಹಕಾರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೈ ಮುಗಿದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ತಮ್ಮ ಸಹಕಾರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬರೀ ಗಾಳಿಗೋಪುರವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ವೇನಾಗುತ್ತದೋ ಎಂಬುದೇ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫರ್ ವಿಷಯ ಬಂದರೆ ಸಾಕು ಮಿನಿಸ್ಟರನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇವರಿಂದಲೇ ಅನೇಕ ಕಾನೂನುಗಳು ಸಡಿಲವಾಗುತ್ತಿವೆ. ನೌಕರರ ಹಿಂದೆ ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಇವತ್ತು ಹೋಗಿ ಅನೇಕ ಆರ್ಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳೇ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಅನೇಕ ಆರ್ಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ವರ್ಗಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಒಬ್ಬ ಎಂ. ಎಲ್. ಎ. ಗೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರೇ ಹೋಗಿ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದ ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುವುದೂ ಉಂಟು. ಅಂತಹ ಜನರು ಈಗ ಬಹಳವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಯಾರೂ ಈಗ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದು ಬೇಡ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವೈ. ಪಾಟೀಲ್:—ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಗಳು ಪೋಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲು ನೇರವಾಗಿ ಗೃಹಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅರ್ಜಿ ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸೆಂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ನಂದಾ ಅವರು ಇದ್ದಾಗ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ತಾವೂ ಸಹ ದಿವಸಕ್ಕೆ ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳಾದರೂ ತಾವು ಒಂದು ಕಡೆ ಕೂತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರೂ ಸಹ ತಮ್ಮನ್ನು ಬಂದು ಕಾಣುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಅದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಲಹೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ಫಾರ್ ಸ್ಯಾಟಿಸ್‌ಫ್ಯಾಕ್ಷನ್. ದಿವಸಕ್ಕೆ ಒಂದು ಘಂಟೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 15—20 ಜನರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಅರ್ಜಿಗಳು ಆಫೀಸರ್ಸ್ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಬಂದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣವೆಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಯಾವುದೇ ಅರ್ಜಿ ಬಂದರೂ ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದೋ, ಕೆಟ್ಟದ್ದೋ ಏನೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕೆಂದು ನೋಡುವವರೆಗೆ ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನೋಡದೆ ಬಿಸಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮನೋಭಾವನೆ ನನಗೆ ಇಲ್ಲ. ಏನೋ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಏನಾದರೂ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಏನಾದರೂ ಪರಿಹಾರ ವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಬಂದರೆ, ಅದನ್ನು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಳ್ಳಿಹಾಕುವುದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅದು ಬಹಳ ಪಾಪಕಾರ್ಯವಾದೀತು. ಅದರಿಂದೇನೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. I am prepared to see the difficulties at the lower levels.

Sri H. S. SIDDAPPA :—It has not been followed up by your officials.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಇನ್ನು ಅಬ್ಕಾರಿ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೆಲವು ಟೀಕೆಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಬಂಗಾರಪ್ಪನವರು ಖೋಡೆ ಬ್ರುಯರೀಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಹಿತಿ ಇತ್ತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಅವರಿಗೆ ಆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಅರ್ಯಾಕ್ ಮ್ಯಾನ್ಯುಫ್ಯಾಕ್ಚರ್ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಖೋಡೆಯವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರು ನಾವಲ್ಲ. ಹಿಂದೆಯೇ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ನಾನು ಬಂದಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಂಡ್ಯಾ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಮೊದಲು ಮ್ಯಾನ್ಯುಫ್ಯಾಕ್ಚರ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಅಲ್ಲಿ ಷುಗರ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಯವರು ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಕೊಡುವುದು ಇದ್ದರೆ ಕೊಡೋಣ. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡ್ಯಾ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸ ಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಾವು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಹಿತಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಯಾರು ಅದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅವರಿಗೇ ರೆಸ್ಟೋರ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಂದಿ ಬ್ರುಯರೀಸ್‌ಗೆ ನಾವು ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮಂಡ್ಯಾ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗೆ ನಾವು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅವರೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಪಾಲಿಸಿ ಪ್ರಕಾರ ಅಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಮಾಡು ತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವು ಬಂದಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಮೊದಲು 16 ಲಕ್ಷ ಲೀಟರ್ ಸ್ಪಿರಿಟ್ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು ಕೇವಲ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಒಂದು ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ನಂದಿ ಬ್ರುಯರೀಸ್ ಅವರು ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಕೋರ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆಯೇ ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. How do you say we have increased ? Facts are before us. What am I to do ? I am not able to go into this question immediately. I will take some other opportunity to tell the House. If it is so, I will tell you it is so. If it is wrong we have to take action. If it is legal, we cannot do anything. Now that the member has made

allegations. I shall certainly look into it and find out what the matter is. ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ಷೇರ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಟಾಡಿ ಮತ್ತು ಅರಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಮನಾಪಲಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ, ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ಒಂದು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹರಾಜು ಮಾಡಿ, ಅಂಗಡಿ ಪ್ರಕಾರ ಹರಾಜು ಮಾಡಿ ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ತಾಲ್ಲೂಕುವೈಸ್, ಷಾಪ್ ವೈಸ್ ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ಒಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಡೀಸೆಂಟ್ರಲೈಸ್ ಆಗಬಹುದು, ಯಾರೋ ಕೆಲವರ ಕೈಗೆ ಹೋಗುವುದು ನೂರಾರು ಜನರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಮಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗ ಬಹುದು. ಇದು ಸೋಷಿಯಲಿಸಂ ಅಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡಮಾಡುತ್ತಿದೆ, ನಮಗೆ ಬರುವ ರೆವೆನ್ಯೂ ಬೀಳಬಾರದು ಎನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಹಿಬಿಷನ್ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಲ್ಲಿ ರೀಕನ್‌ಸೈಲ್ ಆಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಹಿಬಿಷನ್ ತೆಗೆದದ್ದು ತಪ್ಪು ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇದೆ. ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಇಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದೆವು ಎಂದರೆ ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಎಷ್ಟೇ ಸರಿ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದರೂ ಅದರಿಂದ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ತೊಂದರೆ, ಕಳ್ಳಭಟ್ಟಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜನ ಕುಡಿಯುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಕಳ್ಳಭಟ್ಟಿ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಜನರ ಆರೋಗ್ಯವೂ ಹಾಳಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ರೆವೆನ್ಯೂ ಸಹ ಹೋಯಿತು. ತತ್ವಭ್ರಷ್ಟರಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ತತ್ವಭ್ರಷ್ಟರಾದರೂ, ಅದರಿಂದ ಹಣವನ್ನಾದರೂ ಗಳಿಸೋಣ ಎಂದು ಪ್ರಾಹಿಬಿಷನ್ ತೆಗೆದೆವು. ಅದರಿಂದ ಈ ಹೊತ್ತು ಸುಮಾರು 30 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಬರುತ್ತಿದೆ. ನಾವು ತಾಲ್ಲೂಕಾವೈಸ್, ಷಾಪ್‌ವೈಸ್ ಹರಾಜು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ನಮಗೆ ಬರುವ ವರಮಾನ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಆಗಲೀ ಕಡಮೆಯಾಗಬಾರದು; ಕೆಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಬಾರದು. ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಬೇಕು. ನಮಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಹಣ ಬಂದರೂ ಸಾಲದು. ಇಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ರೆವೆನ್ಯೂ ಬರುತ್ತಿರ ಬೇಕಾದರೆ ತಾಲ್ಲೂಕುಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಅಂಗಡಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹರಾಜು ಮಾಡುವುದು ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಜನ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಂದ ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳೂ ದುಡ್ಡು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಒಂದು ಸಾರಿ ಮುದುರಿಕೊಂಡರೆ ಬಾಕಿ ಇರುವ ಹಣ ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದು ದೊಡ್ಡ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದಾಗಬಾರದು ಎಂದು ಹುಷಾರಿನಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಹೋದ ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಅದರ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಏನು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಿದೆ. 1971-72 ರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರೆವೆನ್ಯೂ ಇಷ್ಟು ಬಂದಿತ್ತು ಎಂದರೆ 23 ಕೋಟಿ 55 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ. 1972-73ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 25 ಪರ್ಸೆಂಟ್‌ನಷ್ಟು ಜಾಸ್ತಿ ಬಂತು, ಎಂದರೆ 29 ಕೋಟಿ 57 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಆಯಿತು. ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಆರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಯಾವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ರೀತಿ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಾವ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ವನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಕಂಡು ಹರಾಜು ನಡೆಸಿದ್ದೇ ಇಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಬರಲು ಕಾರಣ. ಹಿಂದೆ ಯಾವ ವರ್ಷವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಒಂದೆರಡು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಜಾಸ್ತಿ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಹೆಚ್ಚು. ಒಂದು ವರ್ಷ ಬಹಳ ರಗಳೆ ಯಾದದ್ದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಾವೇನೂ ದೊಡ್ಡ ಜಾದು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ದುಡ್ಡು ಬೇಕು. ಅವನಿದ್ದರೆ ಏನು? ಇವನಿದ್ದರೆ ಏನು, ಯಾರಾದರೆ ಏನು ಎಂದು ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಹರಾಜು ನಡೆಸಿದ್ದರಿಂದ ಆರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಬರಬಹುದೋ ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಬರಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಆರ್. ಶಾಮಣ್ಣ :- ಕಳ್ಳಭಟ್ಟಿ ಮಾರಾಟವಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೇರವಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಿಫಲತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಕಳ್ಳಭಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ. ತಾವು ನಿನ್ನೆಯ ದಿವಸ ಹೇಳಿದ್ದು ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಒರುವ ರೆವಿನ್ಯೂ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಾಬತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ವರ್ಷ ಈಗಾಗಲೇ ಎರಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಹರಾಜಿನಿಂದ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಾಜು ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೋದ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಆರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ವರಮಾನ ಬರುವ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸ್ನೇಹಿತರು ತಾಲ್ಲೂಕುವೈಸ್, ಷಾಪ್‌ವೈಸ್ ಹರಾಜು ಮಾಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡೋಣ. ಮೊದಲು ಷಾಪ್‌ವೈಸ್, ಆಮೇಲೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಮೇಲೆ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಹೀಗೆ ಹರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ರಿವರ್ಸ್ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್, ಆಮೇಲೆ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಆಮೇಲೆ ಷಾಪ್ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ ಎಂದು ಇದ್ದೇನೆ.

ಟಾಡಿ ಬಾಟಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಅದು ಕೂಡ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕ್ಲೋರಲ್ ಹೈಡ್ರೇಟ್ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಕೆಮಿಕಲ್ ಮಿಕ್ಸ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜ. ಅದನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ, ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆ ಎಂದರೆ, ನಾನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಗ್ರಾವಿಟಿ ನೋಡುವಂಥ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರುಮೆಂಟ್ಸ್ ಇಲ್ಲ. ಸ್ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಗ್ರಾವಿಟಿ ಮೂಲಕವೇ ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯ ಬೇಕಾಗಿದೆ ಈ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರುಮೆಂಟ್ಸ್ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಎಫೆಕ್ಟಿವ್ ಆಗಿ ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಬಾಪೂಗೌಡ ರಾಯಪ್ಪ :—ಈಚಲು ಗಿಡಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹಿಂದೆ ಎಷ್ಟು ಹೆಂಡ ಬರುತ್ತಿತ್ತೋ ಅದೂ ಕೂಡ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಗಿಡಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈಗ ಹೆಂಡವನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆ ಎಂದರೆ ಆಂಧ್ರದಿಂದ ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದೆ ಏನಾಗುತ್ತೋ ನೋಡೋಣ.

ಇನ್ನು ಟೆಂಪರೆನ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಎಂದೇಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದರು. ಇದರ ಮೂಲಕ ಜನರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೆಂಡ ಕುಡಿಯುವವರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕುಡೀಬೇಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆ ಕುಡಿಯಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಈ ಕಮಿಟಿಗಳಿರುವುದು. ಟೆಂಪರೆನ್ಸ್ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ಸೈಂಟಿಫಿಕ್ ಅಪ್ರೋಚ್ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ರಷ್ಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು

ಅಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಯಕರಾದ ಲೆನಿನ್‌ರವರು ಜನರನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಆ ನಂತರ ಅವರೇ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಇದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಟೇಟು ಲೆವಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೀರು, ವಿಸ್ಕೀ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಹತೋಟಿ ಇರಲಿ ಎಂದು ಇಂತಹ ಒಂದು ಟೆಂಪರೆನ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಮಾಡಿದರು, ಇದರಿಂದ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಜನ ಜಾಸ್ತಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತೋ ಅಂತಹವರ ಮೇಲೆ ಡ್ರಾಸ್ಟಿಕ್ ಆಕ್ಷನ್ ಕೂಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು, ಆದರೂ ಇದನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕಂಟ್ರೋಲು ಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯೂರೋಪ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ತಮಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಅನೇಕ ಪರದೇಶಗಳಿಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು. ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಜನರು ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಾರನ್ನು ಡ್ರೈವ್ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅವರು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಾದ ಒಂದು ಡ್ರಿಂಕ್ಸನ್ನು ಕುಡಿದೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ನೈಟ್ ಕ್ಲಬ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೆಲವು ಡ್ರಿಂಕ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂತಹ ಜನ ನೈಟ್ ಕ್ಲಬ್ಬುಗಳಿಗೆ ಬರುವಾಗ ತಮ್ಮ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಪೆಷಲ್ ಆಗಿ ಒಬ್ಬ ಡ್ರೈವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಕ್ಲಬ್ಬುಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಕ್ಕರ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಅವರೇ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಡ್ರೈವ್ ಮಾಡಲು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅವರು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಹಾಗೇನಾದರೂ ಅವರೇ ಸ್ವತಃ ಕಾರನ್ನು ಆಗ ಡ್ರೈವ್ ಮಾಡಲು ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅದು ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ಆಫೆನ್ಸ್ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕಾನೂನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಇದರ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲೂ ಟೆಂಪರೆನ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಎಂದು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಏನಾದರೂ ಕಾನೂನು ಮಾಡಬಹುದೇ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಇದನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ ಅದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

This is an effort to keep this habit under check. This is going on not only here but also elsewhere.

ನಾವು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾನೂನು ಮಾಡಲು ಹೋದರೆ ಅದರಿಂದಲೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನರೂ ಇದ್ದಾರೆ, ಟೆಂಪರೆನ್ಸ್ ಕಮಿಟಿ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಹೆಂಡದ ಷಾಪುಗಳನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇವುಗಳು ಶಾಲೆಗಳ ಮುಂದೆ ಹಾಗೂ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಜಾಸ್ತಿಇರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಇದನ್ನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹಾಕ ಬೇಕೆಂದೂ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿ ದರೂ ಇದನ್ನು ಏಕಾಏಕಿ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟ, ಆದರೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೆಂಡದ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗಾಗಿ ಎಂದು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಶುಚಿಯಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಬೀರು ಬ್ರಾಂದೀ ಷಾಪುಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಡಿಯುವವರು ದೊಡ್ಡವರು. ಬರೀ ಹೆಂಡದಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಡಿಯು ವವರು ಕೀಳುಮಟ್ಟದ ಜನರು ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಕುಡಿಯುವವರು ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಕುಡಿಯಲಿ. ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಕ್ಲೀನ್ ಅಟ್‌ಮಾಸ್‌ಫಿಯರು ಇರುವಂತೆ ಒಳ್ಳೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕು, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದೇವೆ. ಕೆಲವು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಸರಕಾರದವರೇ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಷಾಪುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ :—ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರದ್ದು ಮಾಡಲು ಇನ್ನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ, ಪಾಲಿಷ್ ಮಾಡುವ ಸ್ಪಿರಿಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕುಡಿದು ಇಂದು ಎಷ್ಟೋ ಜನರು

ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇರುವ ಟಾಡಿ ಷಾಪುಗಳಿಗೆ ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಹತ್ತು ಲಾರಿ ಹೆಂಡವನ್ನು ತಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಲಾರಿ ನೀರನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಮಾರುತ್ತಿರುವುದು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ನಾನಾಗಲೇ ಹೇಳಿದೆ, ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆಬೇಕಾದ ಯಂತ್ರಗಳು ಇಲ್ಲ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ತೀವ್ರವಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣನ್ :—ಜನರಲ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಲೋಕಲ್ ಕ್ಯಾಂಡಿಡೇಟುಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಬಂದಿರುವ ಜಿ. ಓ. ಕಾಪಿಯಲ್ಲಿ If their sevices are necessary, ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಬಹಳ ಜನಕ್ಕೆ ಅನಾನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊಲಿಜಿಯೇಟು ಎಜುಕೇಷನ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ 150 ಜನರನ್ನು ಆಗಲೇ ತೆಗೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರನ್ನು ಮತ್ತೆ ಸೇರಿಸಲು ಇಂತಹ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಆ ಜಿ. ಓ ಯಿಂದ ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

Sri D. Devaraj urs :— It has already been brought to my notice also. I will look into it and ask the Chief Secretary to rectify it and also continue them till the end of june.

ಶ್ರೀ ಕೋಣಂದೂರು ಲಿಂಗಪ್ಪ :—ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಗನೆ ಆರ್ಡರು ಮಾಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಇವರ ಸರ್ವಿಸಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಇದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ.

Sri B. B. Sayanak :—At least will the Government close the Liquor Shops that are located in front of primary schools in Belgaum ?

Sri Devaraj Urs :—I have taken note of that. I will see what best arrangements could be made in that respect.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ—ಸ್ವಾಮೀ ತಾವು ಅನೇಕ ಖಾತೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ನಾವು ಯಾವಾಗ ಕೇಳಿದರೂ ' ಐ ವಿಲ್ ಲುಕ್ ಇಂಟು ಇಟ್ ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಇದ್ದರಿಂದ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಆದಕ್ಷತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಕೂಗು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ತಮಗೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡುವುದು ಏನೆಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ಉಪಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕೆಲಸವೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಕೆಲವು ಖಾತೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಬೇಡಿ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಿರಿಕಲ್‌ಚರಲ್ ಇಲಾಖೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲೇ ಇದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್:—ಸಿರಿಕಲ್‌ಚರು ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ:—ಅದಕ್ಕೆ ಇಂದು ರೇಷ್ಮೆ ಕಸಬು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ರೋಗರಹಿತವಾದ ಮೊಟ್ಟೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮೇಜರು ಇರಿಗೇಷನ್ ನೀವೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಹೀಗೆ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಇದರ ಬಾಲಂಗೋಚಿಯೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೇ ಸೇರಿಕೊಂಡಂತಿರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ—ನಾನು ಬಹು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ ಮೈಸೂರು ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮೀಷನರ್‌ರವರ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್:—ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಆಗ ಹೊರಗಡೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು:—ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಲೇ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ಇಲ್ಲಿ ತಾವು ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಇನ್ನು ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಖಾತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಏನೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಯಾರಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ:—ಪ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಫಾಲ್ಸ್ ಡಿಕ್ಲೆರೇಷನ್ ಬಂದಿದೆ; ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್:—ಅದನ್ನು ನಾನು ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಶ್ರಮ ಹೊಂದಿದವರು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಒಂದು ಕ್ರಿಟಿಸಿಸಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಈ ಇಲಾಖೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತಾಗಲು ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ ಬೇಸಿಸ್ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಕೀಪೋಸ್ಟಗಳಿಗೆ ಹೊರಗಿನವರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ ಎಂದು ನನ್ನ ಆಸೆ ಇದೆ. ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಕೇವಲ ಡಿಗ್ರಿ ಆದವರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿದರೆ ಆಗಲಿ, ಅಥವಾ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕೊಡುವುದದರಿಂದಾಗಲೀ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ದಕ್ಷತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಶ್ರಮವಿರುವ ಜನರು ಬೇಕಾಗುತ್ತಾರೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಕಲ್ಪನಾ ಶಕ್ತಿ ಇರುವವರು ಬೇಕಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಜನರು ಬೇಕಾಗಿರುವಾಗ ಪ್ರಮೋಷನ್ ಕೊಡವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ದಕ್ಷತೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಹೋಗೋಣ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷತೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ರೀತಿಯಿಂದ ಇಂಪ್ರೂವ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ; ಕೆಲವು ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ ಸರ್ವಿಸಸನ್ನು ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾತ್ತದೆ. 3 ವರ್ಷ ದವರೆಗೆ, 4 ವರ್ಷದವರೆಗೆ, 5 ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದವರನ್ನು ದಕ್ಷರಾದ ವರನ್ನು ಅವರ ಜಾತಿಕುಲ ನೋಡದೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಮಾತ್ರ ಇಂಪ್ರೂವ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಇಲಾಖೆ ಇಂದು ಯಾವ ಒಂದು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಆ ಒಂದು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ; ಆದಕಾರಣ ಇದನ್ನು ಗೇರ್–ಅಪ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಮತ್ತು ಈ ಸಭೆಯ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ......

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ:—ತಾವು ಇಂದು ಇಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಶಾಂತರಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ? ತಾವು ಏನು ತಿಂಡಿ ತಿಂದು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್;—ನನ್ನ ತಿಂಡಿ ಎಂದರೆ, ಒಂದು ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ಒಂದು ಲೋಟ ಹಾಲು, ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗೆ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ ; ಏಕೆಂದರೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಹನೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಶಾಂತ ರೀತಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಲಾಲಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಾರಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ ಉಂಟುಮಾಡಿರುವ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ, ಏನೋ ಕೆಲವರು ಕೆಲವು ಕಠಿನವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಬಹುದು.

Sri C. M. Arumugham is a speaker who can make an impact either here or outside. He is a good speaker, But, I would request him not to lose his temper. By saying so, I am not making any criticism. If only the controls his temper, I do not hesitate to admit that he is one of the few good speakers on the floor of the House. His delivery, his method of taking a point and impressing the people, all these things are really praise-worthy. But the only lacuna, as I have understood, is he should not get perturbed or get angry all of a sudden. If he controls his anger, he is one of the best speakers. He is really a good parliamentarian. I would like him to grow bigger and bigger. As a true friend I am making this suggestions to him.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ :—ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಋಷಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಋಷಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮೇನಕೆಯು ಇಳಿದುಬಂದಂತೆ ತಾವು ಈಗ ಮೇನಕೆ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಹೊಗಳಿದಿರಿ. ಎಂತಹ ವೈಖರಿ ; ಎಂತಹ ಚಾಟಿ :

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಅಂದರೆ ನಾನು ಮೇನಕೆ ವೇಷ ಹಾಕಿದಂತಾಯಿತು ;

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯ :—ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಂದು ಪುರುಷತ್ವವೇ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ನಾನು ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಆಗಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ;

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ :—ಖಂಡಿತ ಆ ರೀತಿಯಾಗುವುದು ಬೇಡ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಹರಿ ಹರ ಎರಡೂ ಒಂದೆ ; ಪಾರ್ವತಿ ಪರಮೇಶ್ವರರು ಆದಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪುರುಷಶಕ್ತಿ ಎರಡೂ ಹೌದು ; ಮತ್ತು ಒಂದೇ ದೇಹ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ :—ತಾವು ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರ ಆಗಬೇಡಿ !

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಉತ್ತಮವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೇ ಆಗಲೀ, ಯಾರನ್ನೇ ಆಗಲಿ, ಟೀಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅನೇಕರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅದನ್ನು ಟ್ವಿಸ್ಟ್ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅಡ್ವೈಸ್ ಮಾಡುವುದೇನೆಂದರೆ, ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಬರಲಿ. ಅದು ಅಧಿಕಾರಿಯ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಬರಲಿ. ಮಂತ್ರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಬರಲಿ. ಎಂ. ಎಲ್. ಎ. ಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಬರಲಿ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಿಸಿದರೂ ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ, ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಯಾರಾದರೂ ಬಂದು ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿದರೆ, ತಾವು ಅವರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ ; ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಕೇಳುತ್ತಾ ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಜಾಂಶ ಎಷ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವೇ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ ; ತಾವು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಶಾಸಕರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯ ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಪೂರ್ವಾಪರಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಟೀಕೆ ಮಾಡುವುದಾಗಲೀ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಫಲಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಶದ ಆಗುಹೋಗುಗಳು ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಂದು ಇದೆ. ಆದಕಾರಣ ಪೂರ್ವಾಪರ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆಯಲ್ಲದೆ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ತನಿಖೆ ಮಾಡಿಸಲು ಕೆಲಸ ಸುಲಲಿತವಾಗುತ್ತದೆಂದು

ನನ್ನ ಕಳಕಳಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಮತ್ತು ಈ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಫೂರ್ತಿ ದೊರಕುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ನೀವು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ :—ತಾವು ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಲ ಕೋಪ ಬರದ ಹಾಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಕೋಪ ಬರದೇ ಇದು ದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ :—ಈ ಸಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್:—ಏಕೆ ಎಂದು ಹೇಳೋಣವೇ? ಈಗ ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದ ನನಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಭವ ಬಂದಿದೆ. ಎಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ನಾನು ಸಾಕಷ್ಟು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ವಿಷಯ ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೋಪ ಬರುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಬಂಗಾರಪ್ಪ :—ಅಂದರೆ ನಿಮಗೆ ಕೋಪ ಬಂದರೆ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ?

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ಒಂದೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದು ಸಹ ಇರಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ :—ತಾವು ಇದೇ ರೀತಿ ಮುಂದುವರೆಯಬಾರದು ; ಏಕೆಂದರೆ ನಮಗೂ ನಿಮಗೂ ಜಗಳವಾಗುವುದೇ ನಿಂತುಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ :—ನಿಮಗೂ ಸಹ ವಯಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲಾ ನೀವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತೀರಿ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Madam SPEAKER.—The question is :

"That the respective sums not exceeding the amounts mentioned in the list of demands, inclusive of the sums granted' on account' be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year for the period ending with the 31st day of March, 1974, in respect of Demands No. 3, 10, 12, 13 15B, 35 and 36."

THE MOTION WAS ADOPTED AND THE DEMANDS VOTED

As ordered by the Chair, the Motion for Demands for Grants adopted by the House, are reproduced below.

"That a sum not exceeding Rs. 2,41,34,000 inclusive of the sum granted 'on account' be granted to the Government to defray the charges which will come in course of

payment during the financial year ending 31st day of March 1974, in respect of Demand No. 3 'State Excise,'. Demand No. 10 – General Administration (Excluding Treasuries and Local Fund Audit).

"That a sum not exceding Rs. 5,93,95,000 inclusive of the sum granted 'on account' be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year ending 31st day of March 1974, in respect of Demand No. 10 'General Adminstration (Excluding Treasuries and Local fund Audit)'."

"That a sum not exceeding Rs. 1,12,00,000 inclusive of the sum granted 'on accout' be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year ending 31st day of March 1974, in respect of Demand No. 12 'Jails'."

"That a sum not exceeding R.14,34,00,000 inclusive of the sum granted 'on account' be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year ending 31st day of March 1974, in respect of Demand No. 13 'Police'."

"That a sum not exceeding Rs. 80,97,000 inclusive of the sum granted 'on account' be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year ending 31st day of March 1974, in respect of Demand No. 15 B 'Department of Information'."

"That a sum not exceeding Rs. 71,15,000, inclusive of the sum granted 'on account' be granted to the Government to defray the charges which will come in course of payment during the financial year ending 31st day of March 1974, in respect of Demand No. 35 'Territorial and Political Pensions'."

Demand No. 36. Privy Purses and Allowances.

67. Privy Purses and Allowances of Indian Rules.

"That a sum not exceeding Rs. 13,000, inclusive of the sum granted 'on account' be granted to the Government

to defray the charges which will come in course of payment during the financial year ending 31st day of March 1974, in respect of Demand No. 36 'Privy Purses and Allowances."

2. Calling Attntion To Matters of Urgnt Public Importance

(i) *Re* : explosion of hand granade at Khaddarwadi near Belgaum.

(ii) Sri P.A. Pawashe (uchagaon).—I call the attention of the Chief minister to the injuries caused to a boy and a girl as a result of explosion of hand granade at Khaddarwadi near Belgaum.

Sri D. Devaraj Urs (Chief Minister).—I make the following statement.

On 16-3-1973 when Sri Somanna Masanu Misale aged 14 years and Miss Renuka Ganapat Nesarkar aged 13 years of Khaddarwadi village who had been to the site of construction of water tank went to the jungle, to collect fuel, they found a lead ball in the jungle, picked it up, went towards Bakkappa Brook and started playing with the ball. The ball suddenly exploded and caused injuries to the legs and hands of both of them. The workers at the spot of construction of the tank, on hearing the explosion rushed to the spot and on seeing the injured, got them treated at the civil Hospital, Belagum. The ingured boy and the mother of the injured girl were employed at the construction of tank on daily wages. The area where explosion took place belongs to the Army. About two months back the Army Authorities had published with the beat of tom-tom in the neighbouring villages a warning to the public that three Hand grenades were missing in the area, and if they are traced to intimate the Army Authorities. There is no foul play in the explosion incident. The injured are progressing. The Superintendent of Police has been instructed to get the area combed out for the two other missing Hand grenades.